

MIRADOR

SEMANARI DE LITERATURA, ART I POLÍTICA

Preu : 30 cèntims - Pelai, 62. Telèton 15300. - Subscripció : 3'50 pessetes trimestre

Any IV. Núm. 166 - Barcelona, dijous, 7 d'Abril de 1932

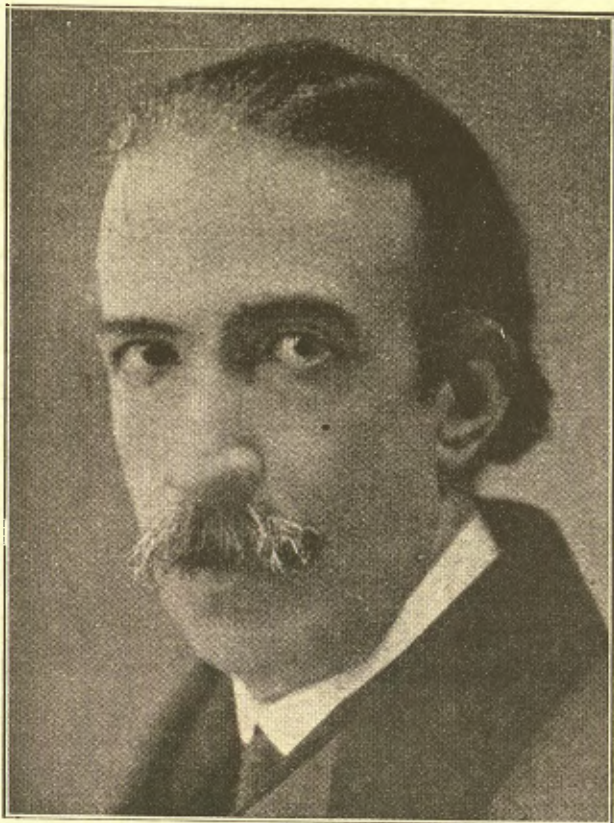
Coneixerà la nostra política, la primavera?

L'HORA DE L'ESTATUT

Esperances i neguits

El plet de l'Estatut de Catalunya entra dins la seva fase més emocionant: la discussió a les Corts Constituents. No cal vanar-se de profeta si hom diu que la discussió serà sovint agra i sempre aferrissada. Però tampoc volem, ara com ara, posar-

Constitució vigent; que s'arribà a certes fórmules, per tal de no posar entrebanes a l'Estatut; que, en línies essencials, s'aconsegui aquest objecte; que, sobretot (i això s'ha de tenir ben al cap) votaren la Constitució. Per tant, el deure més elemental de

Luis Bello, president de la Comissió

de la joventut. Un nou miracle de la República, que els nous veïns del Passeig de Gràcia i del «Círculo Tradicionalista» no li sabran agrair mai prou.

Això no impedeix, amb tot, que el senyor Ventosa i Calvell — ara en funcions de «lea-

formalitat, els empeny a no pretendre ara que l'Estatut contingui res anticonstitucional; i això, per llur honor parlamentari i també, per tal com en aquell cas s'iniciaria un duel a mort entre la Constitució de l'Estatut i l'Estatut de Catalunya que, per ara, no sabem veure clar que fos gaire de profit per a Catalunya. És clar que ens referim a la data present i al present Estatut en elaboració. Ja hem dit que feiem la crítica d'un moment històric i no de tota la història.

Això sí: serà traïdor a la causa i a Catalunya aquell parlamentari català que tolerarà que l'Estatut contingui menys del que la Constitució preveu; i serà inacceptable tota solució que no consagri la plenitud dels drets constitucionals a Catalunya. En aquest punt mai no serem prou fermes i radicals. Caldrà que els nostres parlamentaris renyixin, si és precis, les més grans batalles per tal de fer triomfar aquest criteri.

I és de creure que no serem els catalans tots sols; que alguna veu s'alçarà de l'altra banda de l'Ebre; no tothom hi és Royo Villanova i Herrera; sabem que hi ha cervells comprensius i cors cordials: per sort nostra, tota l'actuació i les paraules del president senyor Azàña ens fan concebre falagüeres esperances. I és molt en moments tan solemnis i abruptes, quan hem arribat al peu d'un penya-segat tan alt i tan amenaçador, poguem trobar al costat nostre rostres amics i mans que se'ns atencen, boques que ens diuen que la pau de Catalunya és una clau de volta de l'estabilitat espanyola; i ells que veuen que la unitat de l'Estat no es lliga pas amb cadenes, ans amb amor i justícia, si es vol que la unitat sigui la suma i no la resta de les energies dels pobles que la integren.

Royo Villanova

der» — durant la seva peregrinació per Espanya per casa de los más ofendidos, amb vistes a la constitució d'un partit reaccionari espanyol, «indiferent a les formes de govern», no digui paraula, quan parla per Sevilla, posem per cas, d'aquesta nova orientació tan radicalment catalanista del seu partit: no fos que se li esveressin els mèd-fits.

Uns altres mal contents, amb més de bona intenció i amb una posició aparentment molt més ferma, són aquells que opinen que els partits catalans no poden acceptar que es fiqui ni una coma d'aquell Estatut que va confeccionar la ponència de la Generalitat i que el poble de Catalunya va ratificar solennement per mitjà d'un plebiscit. Afegeixen que, si no és així, cal trencar tota negociació passi el que passi: els que pensen d'aquesta manera representen una fase del tot o res, i el seu grup comprèn des de l'home de bona fe al que cerca una manera de fer-se popular, com són populars totes les actituds tivants.

Nosaltres, per la nostra banda, som partidaris de l'Estatut, tal com el votarem; no solament això; més encara; creiem que la història és molt llarga i Catalunya no pot posar-se cap barrera definitiva, i qualsevol Estatut ho seria, per ample que fos, si s'entenia per això que Catalunya renunciava amb ell d'evolucionar i d'adaptar la seva Constitució a la seva realitat evolutiva. No podeu negar al poblet més migra't el dret que té d'esdevenir Roma. Però...

Però els pobles, com les persones, descabdellen les activitats de la seva vida a través de diversos contractes, car ni un poble ni un individu, no viu únic al món; el contracte, de la manera més perenne que sap, procura estructurar i unificar un munt complex de coses. I així, en una data fixa, tenint presents tots els factors, les gents reciprocament s'obliguen: voler celebrar un contracte sense tenir present aquesta complexitat, seria tan absurd com allò que fan els principiants del joc d'escacs que segueixen les seves jugades sense tenir present ni les anteriors ni el joc del contrari.

L'anàlisi més lleuger de la realitat present, ens mostra que els polítics que militen al camp que presenta l'Estatut, prengueren part a les deliberacions i votacions de la

De Dijous — a Dijous

Expansió de "MIRADOR"

MIRADOR és alguna cosa més que una revista, on una unilateralitat informativa es correspon a una pública atenció. MIRADOR ha esdevingut un estat de consciència, una voluntat de qualitat; un lligam entre un grup d'escriptors i d'artistes de Catalunya i un nucli atent i selecte de lectors. Es per aquesta vinculació afectiva que uneix MIRADOR a la palpitació pública que el nostre periòdic ha cercat sempre de fer pràctic i real aquest vincle. En últim terme, allò de més interessant que han representat, per exemple, les sessions especials de cinema organitzades per nosaltres, ha estat aquest inici de convivència entre els homes de MIRADOR i el públic que els té per seus.

MIRADOR havia de tendir a ésser una garantia d'elevació; a crear un públic per a les manifestacions més refinades de l'art, amb una normalitat europea. I, un cop creat, cuidar a multiplicar-hi contactes; a establir-hi una convivència, que ens permetés, per l'esforç col·lectiu, renovar i millorar el nostre ambient literari, artístic i social.

Però encara no estem contents de l'obra realitzada. Ens queda molt camí per fer. Posats en aquesta voluntat de contactes, és evident que un sector molt important de llegidors nostres ha quedat sense poder formar part dels nostres primers assaigs de convivència. I ara anem a cercar-los. Des de dimecres que ve — la premsa diària donarà detalls — una emissora barcelonina de radio-difusió inclourà en els seus programes «L'hora setmanal de MIRADOR», on seran comentats aspectes de l'actualitat política i social, on es donaran anticipacions del número de l'endemà, on setmanalment pronunciarà una conferència una distingida personalitat de la premsa o de les arts, i, en resum, presentment, s'exposaran una pila de projectes que MIRADOR té en cartera per a posar-se en contacte amb els seus lectors forans per a organitzar sessions de cinema selecte, conferències, etc.; esperem que acolliran amb satisfacció aquesta iniciativa nostra per a renovar l'ambient literari i artístic de Catalunya. Ara els nostres lectors forans tenen la paraula.

Quant als barcelonins, ultra la nova relació que suposa també per a ells aquesta hora radiada de MIRADOR, i ultra les sessions de cinema que aniran descabdellant-se, segons aconselli la tradició de MIRADOR, i les edicions de llibres catalans, tenim en projecte l'organització d'exhibicions d'art plàstic i de concerts, que, avalats pels nostres crítics, portarien a un terreny pràctic les apreciacions teòriques de la nostra gent i que segurament serien encapçalats per una importantíssima exposició sinòptica de la pintura catalana moderna.

No cau pas dintre de la tradició de MIRADOR l'anticipació de notícies que puguem semblar una premsa exhibicionista. Però hem volgut donar una nota general que expliqui totes les nostres activitats de després, com una voluntat de millorar el nostre setmanari per tal que arribi a representar — dignificada — la consciència literària i artística de Catalunya.

MIRADOR INDISCRET

Quedar bé no costa res

Una vegada l'Alady, amb motiu del seu benefici, va ensibornar En Sindreu, En Gasch, En Castany, En Grau Sala i algun altre admirador de bona fe, perquè col·laboressin amb ell en un sketch humorístic i els va fer sortir a l'escenari del Barcelonès. Una vegada a l'escenari, les coses començaren a anar de mal en pitjor, l'Alady perdé la serenitat i per adobar-ho es dirigí al públic en aquests termes:

—Bé, ho deixarem córrer, perquè aquests senyors encara em comprometerien. Els col·laboradors, de tant impressionats que estaven, no atinaren ni a donar-li les gràcies.

Joaquim Mir, literat

A Caldes es celebrà una exposició de pintures d'artistes locals, i els promotors de la iniciativa, per tal de donar una prova de com eren hàbilment resolts els detalls més negligibles, sol·licitaren de Joaquim Mir unes ratlles de presentació per a la coberta del catàleg.

I En Mir els va escriure aquests mots plens de cordialitat:

«Cascades, gorgs, plans... Caldes! Joiosa pot estar! Un estol febrós i amorosit de tu, et canta amb pinzell fervorós totes les teves glòries. Mira-te'ls bé, estima-te'ls; avui formen amb tu un petit reialme. Aquests dibuixos i pintures plens de fe, són fills del més pur entusiasme. Nom per nom tots són interessants i vistos amb els ulls clars d'ànimes que senten i frueixen una passió noble que t'ofereixen ben humilment.»

Sembla, però, que en acabar-los el famós paisatgista estava disposat a demostrar que, fet i fet, resulta més distret encarnar-se a una tela i «passar per la pedra» qual-sevol paisatge.

Piquiponiana

En una reunió aristocràtica, unes senyores parlaven de tiranies.

—La dictadura fué una tiranía... — deia l'una —, pero comparada con lo del sen-

—Pero Calígula y Nerón —comentava l'altra— eran más tiranos todavía.

En Pich i Pon, present a la conversa, hi va dir la seva:

—El tirano más famoso, señoras, fué el Tirano de Bergerac.

Ansia de multiplicació

En Pich i Pon era tinent d'alcalde, president de la Comissió de Parcs i Jardins, i es va empendre la restauració del Parc de la Ciutadella.

—Que no hi falti res. Hi ha d'haver tota mena de bèsties, i que estiguin aparellades. —Hi posarem una gòndola també, no li sembla? —interrompé un regidor.

—També, també. Però no una, sinó dues. Una de mascle i una altra de femella. Que criïn, que criïn...

Bona fe periodística

En els nostres medis universitaris és singularment popular el «savi Leonard». És un bon senyor una mica orat, amb una escaient barba i cabells molt blancs, cosa que li fa un aspecte de savi dels que podríem anomenar clàssics; fins i tot s'assembla una mica al polític Poincaré. Es bastant freqüent veure per la Universitat, per l'Hospital Clínic, per la Plaça de Catalunya, o allà on vulgueu, el savi Leonard donant una conferència en un castellà del Clot, sempre del mateix tema: que les malalties,

el dolor físic, en una paraula, s'acabà l'any 1928, només la perfídia dels metges el fa viure al cos dels humans per poder lucrarse'n. Alguna vegada mostra amb orgull un «camp de cultiu» com, segons ell, en té a diferents llocs d'Espanya. El «camp de cultiu» en qüestió consisteix en una caps de llustre contenint peles de patata, ensiam i algun gra d'all.

Doncs bé, aquest simpàtic personatge es troba a Lleida. Ho llegim en la sempre seriosa Vanguardia:

«Se encuentra en esta ciudad el famoso doctor Leonard, quien se dirige a Madrid para gestionar la creación de una cátedra de inmunización de enfermedades orgánicas (el subratllat és nostre).

»Existe también el propósito de organizar una conferencia de carácter científico a cargo del mencionado doctor, a la que serán especialmente invitados todos los estudiantes de Medicina.»

Realment, es deu tractar d'un cas de sorpresa de la bona fe del corresponal de La Vanguardia, cosa gens estranya, ja que el «savi Leonard» encara és més bona fe que ningú.

Perills insospitats

En una penya d'amics es parla del tren de Mollet a Caldes en els termes humorístics que fàcilment poden endevinar-se en un carillet de tan pintoresques característiques, i la conversa es decanta, sobtadament, cap al cantó econòmic:

—Sembla estrany que el seu funcionament ocasionés pèrdues tan considerables. A mi em consta positivament que les màquines consumien carbó de la més baixa qualitat — explica un dels que han encetat el tema.

Valentí Castanyas essent amb aquell fals aplom que tan grat és als humoristes:

—No me'n parlo. Encara em recordo de quan els meus pares estuejaven a Sant Feliu. Quan l'anava una brossa a l'ull, ja gairebé podies dir que l'acabaves de perdre.

Mots cultes

Aquesta inesgotable font que per, plet, i cionar ocasions d'esbargiment, encara que sigui a petites «diòcesis», ens fa anotar avui la piquiponiana número (qui ho sap?), expressada en ocasió de parlar dels senyors Ortega y Gasset i Marañón.

—Ah, sí—diuen que va dir En. Pich—, els de la massa encefàlica.

Equívocacions dificultoses

El senyor Pere Màrtir Rossell i Vilà, no sabem per quina causa, no vol que als seus cognoms s'hi avantposi el seu nom de pila. Unicament permet i, adhuc exigeix, que s'hi posi una «M» neta i pelada.

Aquesta pruija va fer que un dia en què el director del Parc Zoològic de la nostra ciutat prenia un bitllet d'anada cap a Mallorca, en fer constar el seu nom fes posar M. Rossell i Vilà.

—Quin nom diu? —inquirí amb estranyesa l'empleat.

—M. Rossell i Vilà —contestà amb aplom l'interessat.

L'empleat, va escriure: Emma Rossell i Vilà.

La cosa no tindria ni la més lleu importància si no fos que en embarcar destinaren el ferm lluitador a una cabina juntament amb un parell de monges.

Lladres assedegats de cultura

De totes les llibreries i de totes les biblioteques desapareixen llibres. Les llibreries, de nou i de vell, ja hi compten; però de totes maneres vigilen perquè aquesta partida, de tan mal comptabilitzar, sigui reduïda al mínim.

Els bibliotecaris, també, encara que curats d'espants, reben sorpreses de tant en tant. Fa pocs dies, una d'aquestes sorpreses ha estat grossa, i doble.

De la biblioteca de l'Ateneu Barcelonès han desaparegut, com qui no diu res, els cinc volums, voluminosos, de la Història de Catalunya de Rovira i Virgili. Acte seguit es procedí a llur recerca i captura, si aquesta darrera era possible.

I, en efecte, en una llibreria de vell es trobaren els cinc volums fins ara publicats de la dita Història... però marcats amb el segell de la Biblioteca de Catalunya!

Un descobridor

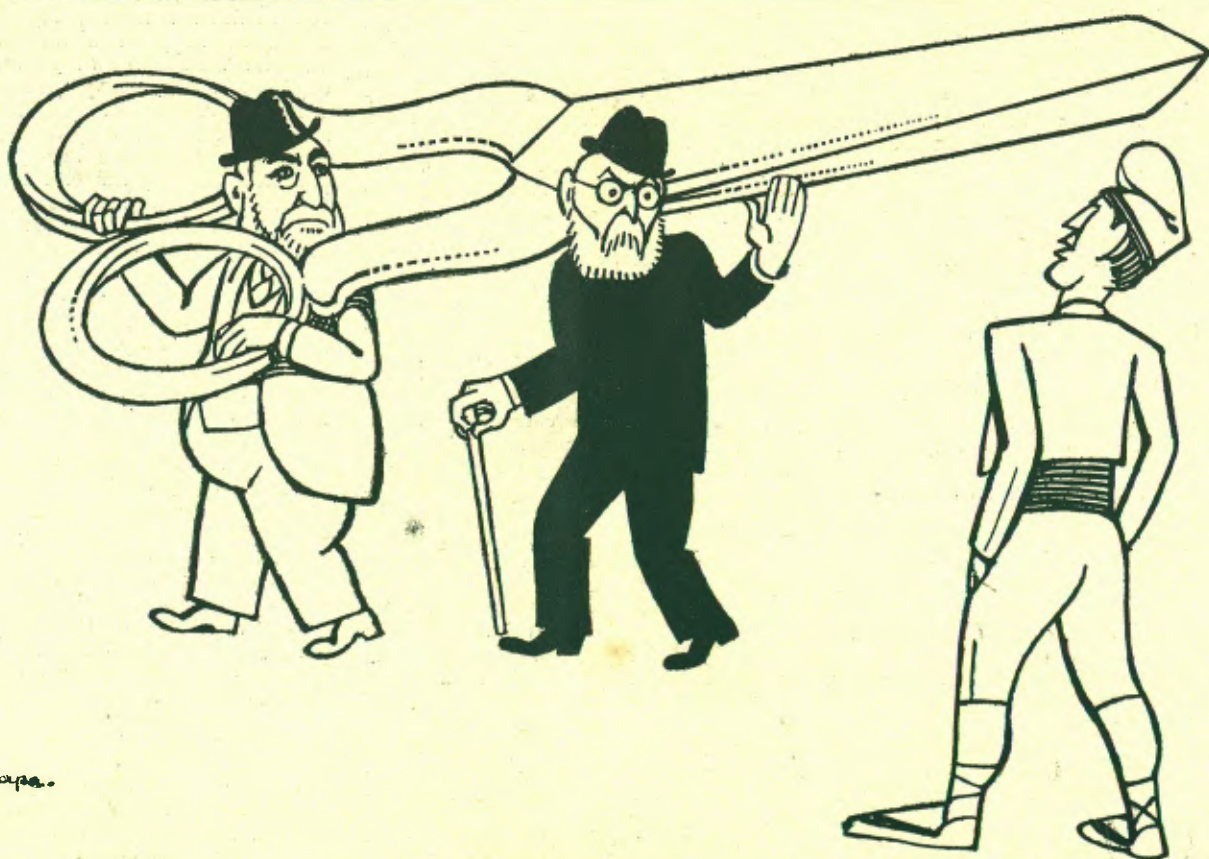
Fa pocs dies que s'ha inaugurat un col·legi amb el nom de «Torras i Bages». El senyor Chinchilla, auxiliar de l'Institut i redactor d'El Diluvio, passava per davant de l'esmentat col·legi amb uns amics. De sobte, girant el cap vers el balcó, on amb lletres daurades es llegia el nom del bisbe ja esmentat, el senyor Chinchilla féu:

—Però, escoltin, escoltin: m'havien dit que aquest col·legi era d'una societat anònima i ara veig que al balcó posen el nom de l'amo.

Aquells músics

La majoria dels músics que anomenàvem en el nostre número passat com a firmants de dos manifestos contradictoris sobre la tasca del mestre Llongueres, ens han adreçat un aclariment que, donada l'hora en que ens ha arribat a les mans, a penes si hem tingut temps de llegir.

Serveixin aquestes ratlles perquè sàpiguem que l'hem rebut i que serà atesa la indicació que ens fan.

LA DISCUSSIÓ DE L'ESTATUT

- On aneu amb unes fisores tan enormes? Ja podeu bellugar-les?
- La fe belluga les muntanyes.

FRIVOLITATS POLÍTQUES

Els monàrquics de matinada

—Viva el rey!

El crit s'imposa, per un moment, sobre el brogit de la sala. Els que seuen a les taules del costat d'aquella d'on ha sortit l'extraordinari visca, giren el cap, encuriosits... Qui és aquest senyor que ha dit *viva el rey*?

El senyor que ha dit *viva el rey* és, gairebé sempre, un home jove; està dret; la cara, congestionada; el pentinat, una mica a tres quarts de quinze; els ulls, irritats pel fum i per l'alcohol. S'aguanta dret, no pas sense dificultats. Una mà arpenjada a la taula; amb l'altra repeteix el gest que vol ésser declamatori i que se li desdibuixa en dir altra vegada:

—Viva el rey!

Els habituals dels cabarets i dels locals que a la matinada ofereixen un refugi als noctàmbuls barcelonins, estan avesats amb l'escena que acabem d'explicar. El senyor que al tercer whisky sent una necessitat imperiosa de proclamar en veu alta la seva adhesió a la monarquia, abunda més del que seria pertinent. Nosaltres, que som respectuosos amb les idees d'altri i amb la beguda, no volem pas privar a ningú d'enyorar Alfons XIII i molt menys de beure tres whiskeys. El que ja no ens agrada tant, és que, als cabarets i altres llocs de perniciosa creguin gairebé obligats a servir-nos un programa a base de música, ball i visques al rei.

—Si ho veu algun estranger! — n'hi ha que diuen, mig avergonyits.

No, no és pas per la por que ho vegi algun estranger. Tot el que pugui pensar aquest suposat estranger, ja ho hem pensat nosaltres. Més que un problema de propaganda internacional, hi veiem un cas de vergonya local. Estem profundament vexats, com a patriotes i com a noctàmbuls.

Nosaltres, és clar, tenim una idea primària de la política i de l'ordre públic. Es per això que ens fa l'efecte — el fals efecte, pel que es veu — que si la política no serveix per

agafar els senyors que criden *viva el rey* en públic, serveix per ben poca cosa. Se'ns dirà — se'ns ha dit — que aquestes coses tenen molt poca importància. Evidentment, en aquest món hi ha molt poques coses que en tinguin d'importància. Però — ho recordem perfectament — fa cosa de dos anys que la gent també va començar a cridar una cosa tan innocent com *visca la República*! i, si mal no recordem, el 14 d'abril de l'any passat tingué un cert interès...

Tampoc ens plauria que la insinuació veladíssima que hem fet en començar, en donar a entendre que els que criden *viva el rey* estan en un estat que no és precisament el d'aquella serenitat tan cantada pels clàssics, fes creure a algú que la beguda nocturna té, fatalment, uns efectes antirepublicans. Ens guardarem prou de sentar una afirmació tan desmoralitzadora. El que sí podem assegurar és que, si bé no tots els que estan embriacs criden *viva el rey*, en canvi, tots els que criden *viva el rey* estan embriacs.

Però els nostres principis tampoc ens permeten de treure d'aquest fet conclusions diguem-ne sarcàstiques. No ens molesta que un senyor estigui begut. Tampoc ens molesta, des d'un punt de vista merament objectiu, que cridi *viva el rey*. El que no ens satisfà gens ni mica, és que després d'haver cridat *viva el rey*, no li passi res.

Una modestia gairebé escandalosa ens veda de treure conseqüències generals d'aquest fet particular. Si gosséssim fer-ho, ens guardariem prou de dir que aquestes bagatel·les representin ni un perill infinitesimal per a la República. És evident. Però també és evident, ens sembla, que a més d'un general famós l'haurà molestat més, alguna vegada, un simple mal de queixal que no pas perdre una batalla.

I aquests visques al rei de matinada tenen un no sé què de mal de queixal... La seva mateixa insignificància, aquella punta de mal humor que encomanen, aquella molestia tan gratuïta... Perquè hi ha una mena de republicans — el que escriu aquestes ratlles és un d'ells — per als quals la República és precisament allò a què els grans polítics es refereixen amb tanta ironia. «Si us pensàveu — diuen, amb una elevació de pensament que ens acouina —, si us pensàveu que la República consistia només a canviar l'estadant del Palau d'Orient...» Sí, sí! I per què no? A canviar l'estadant del Palau d'Orient; a tirar els retrats d'Alfons XIII daltabaix de les finestres; a desar per sempre més la bandera *rojo-gualda*; a veure l'aire esplomissat dels aristòcrates; a poder trepitjar un militar sense perill d'ésser condemnat a mort; a poder pujar al govern civil com si fos una mica a casa nostra i a no tenir de sentir cridar més *viva el rey*... En tot això, en tot això consisteix la República! Potser algú es pensa que la gentada que el 12 d'abril va votar en massa contra la Monarquia desitjava alguna cosa més que enderrocar tots aquests símbols, totes les molesties visibles i tangibles del règim avorrit?

Ja sabem que tot això és política vista arran de terra. Però, si no m'erro, En Nicolau d'Olivier va dir en un discurs recent que el que li havia fet més impressió, a ell i als seus companys Domingo i Prieto, entrant a Espanya per Irún convertits en ministres, era haver vist la guàrdia civil que els retia honors. Mitja dotzena de guàrdies civils; ja veieu si són una cosa poc important... suposant que no tirin. I no obstant, un home que anava a ésser ministre, carregat d'honors i de responsabilitat, s'emociava més davant dels fusells verticals (la frase és d'En Nicolau) que no pas davant la perspectiva de poder publicar aquest o aquell decret...

Sospito que ens hem fet un embolic i que potser no hem aconseguit fer-nos entendre. El que volíem dir, és que hi ha coses diguem-ne superflues que poden arribar a molestar positivament. I que una d'aquestes coses superflues, són aquests crits de *viva el rey* que impunement ressonen en les alegres nits de Barcelona.

JOSEP MARIA PLANES

Mirant a fora

El plagiat

Franz Lehar, el cèlebre compositor d'òperes, fou citat, fa pocs dies, per l'audiència de Viena, en qualitat de perit. Es tractava d'un procés molt embolicat entre dos compositors que s'acusaven mútuament d'haver plagiat l'un a l'altre.

Un cop Franz Lehar hagué examinat les partitures litigioses, el president li preguntà: —Podrieu dir-me, mestre, qui, segons la vostra opinió, ha estat plagiat en aquest assumpte?

Aleshores, Lehar, respongué amb to convençut:

—Offenbach!

Préstec poc corrent

John Rockefeller, el vellíssim multimilionari, ha passat una grip aquest hivern. Malgrat els seus vuitanta anys passats, se n'ha sortit bé i torna a fer la seva vida normal.

—Com us trobeu? No us ressentiu pas de la malaltia — li preguntava un diplomàtic europeu, en una recepció a casa de Rockefeller fill.

—Ja no hi penso més — feu l'octogenari.

—Tinc el principi de només conservar els records agradables i oblidar els altres. Això no és una fórmula original: l'he manlleuada a Lamartine.

—Deu ésser el primer cas — comentà el diplomàtic —, que un poeta faci un préstec a un milionari.

L'evadit

Filippo Turati, que acaba de morir a París, havia estat confós sovint amb Augusto Turati, ex-secretari general del partit feixista. Filippo, en canvi, un antifeixista convençut, havia fugit d'Itàlia, amb sis republicans italians més, en una petita canoa automòbil, amb la qual pogueren arribar a l'illa de Corsica.

—El pitjor — deia, parlant del seu país — no és que no hi hagi llibertat, sinó que ningú no s'adoni que no n'hi ha.

Allisteu-vos!

—Però, senyors, per què gastar tants diners adquirint armes prohibides, si fent-vos de la Reichswehr no us costarien res!

(Simplicissimus;

Reclam goethià

En el segle en què vivim, no ens hem d'estranyar de veure com hi ha honorables comerciants que utilitzen a la seva manera el centenari de Goethe.

Una de les aigües minerals més conegudes a Alemanya és la de Fachingen. Goethe l'esmenta en una carta a la seva nora, en 1817, i declara que contribueix a la dilatació de l'esperit. Quina sort per a aquesta aigua! Els seus explotadors reproduïen la carta en facsimil, i els bevadors ja poden estar contents si no s'augmenta el preu de la botella.

De totes maneres, Goethe més s'estimava el vi que l'aigua. (No era gaire amic de la cervesa.) Per això una revista professional, òrgan dels vi-vinicultors alemanys, li consagra un número especial. Pacients recercadors enumeren quins vins anomena en les seves obres i en la seva correspondència, quins bevia, quines obres li ha inspirat aquest o aquell altre vi.

Una altra revista, òrgan d'alguna associació de propietaris, declara que aquests tenen motius de pes per honorar Goethe: posseeix dues cases i considerava la propietat com «un símbol de la cultura burgesa».

La immortalitat

Un periodista ginebrí havia demanat que un carrer de Ginebra portés el nom de Briand. Aquest confrare era més zelós que ben informat. Una disposició del Consell d'Estat exigeix que fins després de cinc anys de mort, no es pugui donar el nom de cap personatge a cap lloc públic de Ginebra.

Disposició molt encertada i que a Barcelona, per exemple, ens fa molta falta.

Com deia, comentant-la, un dels delegats a la Conferència del Desarmament:

—Es una manera de fer pacientar la immortalitat.

Colonitzats models

Wickham Steed, el conegut comentarista de política internacional, ex-director de The Times, donà, fa pocs dies, una conferència, a París, sobre les relacions de França i la Gran Bretanya.

Segons el conferenciant, és indispensable l'entesa entre ambdós països. I per consolidar-la, caldria presentar als dos pobles altra cosa que la protecció de llurs interessos materials; cal fer-los comprendre que de llur estreta entesa, completa i sense reserves mentals, depèn l'esdevenidor d'Europa i de la civilització europea.

—Anglaterra — digué amb cert humor — és la colònia francesa més vella i més encertada.

—Però, com passa sovint als colonitzats, hem perfectament digerit els nostres conquistadors.

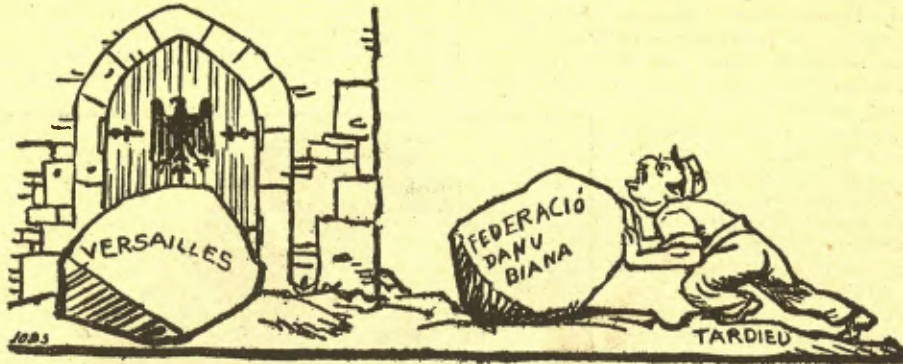
L'EUROPA MALALTA

La Unió danubiana

Mentre es confecciona aquest número de MIRADOR, Tardieu s'entrevista amb Mac Donal a fi de discutir el problema de la Confederació danubiana, que té un interès vi-víssim per a tots els països d'Europa, ja que l'ensorrada o el malestar d'aquells repercutiria en l'economia i la pau europees.

En graus diferents, els països de l'Europa central i dels Balcons es debaten en mig de les pitjors dificultats econòmiques i financeres, a les quals cal posar remei si no es vol que vagin a un ensorrament que comprometria la salut de tot Europa. Ja fa dotze anys

Itàlia, al principi, manifestà una actitud hostil al projecte de confederació d'Estat danubians, seguint la seva línia de conducta, permanentment contrària a tot acostament entre els Estats sortits del desmembrament de la doble monarquia austro-hongaresa. Però darrerament, el govern de Roma definí la seva posició en sentit favorable, per bé que en una nota plena de matisos i reserves, invocant la seva «situació geogràfica especial» respecte als països danubians. En el fons, Itàlia sembla témer que França, si el projecte Tardieu reix, guanyi avantatges po-

LA REACCIÓ ALEMANYA DAVANT EL PROJECTE D'UNIO DANUBIANA.—Una caricatura del Deutsches Tageszeitung el peu de la qual fa: «Cal absolutament posar un nou bloc davant de la porta de la llibertat alemanya.»

que Austria, Hongria, Rumania i Iugoeslàvia viuen de remeis que només ajuden a sortir del pas, però que no curen, i aquesta situació ha repercutit en la dels països lligats a aquells per raons de relació i veïnatge, principalment Txecoslovàquia. No és suficient ajudar amb emprèstits els Estats que es troben amb dificultats; cal posar-los en condicions de poder viure, proporcionant-los facilitats de lluitar amb més avantatge contra la crisi específicament danubiana que, en aquells països, s'afegeix a la crisi mundial.

El projecte de Tardieu, que aquests dies és objecte de discussió a Londres, té la finalitat d'aconseguir una entesa econòmica d'aquells cinc països. L'organització econòmica dels Estats danubians fóra el primer pas pel camí d'una veritable unió econòmica europea.

La situació d'aquells Estats és greu, i això potser facilitarà arribar a una solució, malgrat els interessos polítics contradictoris de les grans potències europees. Perquè, encara que tothom estigui d'acord en la urgència d'ajudar els països danubians, és natural — encara que no desitjable — que es presentin dificultats en tractar-se d'establir una organització pràctica.

El projecte francès desitja una entesa prèvia entre els cinc països directament interessats: Txecoslovàquia, Austria, Hongria, Iugoeslàvia i Rumania, i un acord posterior entre les grans potències: Anglaterra, França, Alemanya i Itàlia, per tal d'establir la intervenció d'aquestes darreres.

La proposició alemanya, d'unio duanera austro-alemanya (*Anschluss*), fracassà, no sols perquè només s'aplicava a un dels països en dificultat, sinó perquè era el primer pas cap a una hegemonia germànica en el sud-est europeu, i el que cal cercar és precisament una situació d'equilibri.

Justament per això, els alemanys i els pangermanistes austríacs no han vist amb bons ulls el projecte de Tardieu, iniciat ja temps enrera pel ministre txecoslovac Benes i per l'economista hongarès Hantos.

Igualment que en moltes altres qüestions, França i Anglaterra no veuen aquesta des del mateix punt de vista. França creu que cal salvar els països danubians, no sols perquè tot el món té interès que no se'n vagin a la ruïna, sinó per assegurar llur independència i sostreure'ls d'una influència d'Alemanya, que encara somia a constituir la *Mittleuropa*. Anglaterra no s'ha neguitejat mai per aquest somni, ni per la realització de l'*Anschluss*. Potser més: qui sap si no vol que França sigui la potència continental més forta, i consideri que la política francesa ha de tenir, en interès d'Anglaterra, un contrapès que la feblesa actual d'Alemanya no pot proporcionar.

lítics en els Estats danubians.

Rússia fa una intensa campanya en contra. Denuncia la proposició francesa com una manifestació d'imperialisme, encaminada a fer dels països danubians uns aliats econòmics i polítics de França contra Alemanya i contra Rússia. Però l'actitud d'aquesta darrera no pot pesar gaire en les converses de Londres.

Així, doncs, a les dificultats pròpies de la realització del projecte, ve a afegir-se el joc dels oposats interessos polítics i econòmics de les potències europees. I, de totes maneres, és urgent trobar una solució.

El Comitè financer de la Societat de les Nacions acaba de publicar un report impressionant sobre la situació d'aquells països, i la de Turquia, Bulgària i Grècia. El 12 d'aquest mes s'ha de reunir el Consell de la S. de les N., i haurà de decidir alguna cosa sobre l'estat desesperat del centre-est europeu. Nous emprèstits als Estats a punt de fer fallida, no és probable que siguin de bon fer, perquè no és segur que els que deixin diners els tornin a veure mai més.

La Confederació danubiana, establerta sobre les noves bases que reclama la salut d'Europa, fóra un primer pas molt important per a un sanejament de la política i l'economia europees, que han de viure a base d'enteses i no d'oposicions d'egoïsmes i d'intorccc...

W.

Si vol un
bon trajo
confeccionat
sempre

Sastreria MODEL

Rambla Canaletes, 11

EL MES
NOU I
ORIGI-
NAL EN
RELOT-
GERIA.

JOIER

J. ROCA

Rambla Centre, 33 ■ Passatge Bacardí, 2

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA
Unió de Fotogravadors
Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

URODONAL

neteja
la sang
intoxicada
per
l'àcid úric

L'URODONAL és un bon preparat d'acid uric i el recomano amb freqüència.

DR. A. M. SUÏER
Catedràtic de Fisiologia
de la Facultat de Medicina
de Barcelona

GRÀFIC INDICADOR
DELS LLOCS A ONT
ES LOCALITZA
EL REUMA

EL CINEMA

L'actualitat al cinema

Catolicisme és un film curiós. Des del punt de vista de la realització, és simplement intel·ligent, sense novetats de cap mena. Un film que es troba de ple dins el moment actual de la cinematografia alemanya, que sembla avui moguda per l'afany d'investigar assumptes originals i defugir un xic l'americanisme que tantes vegades ha temptat als realitzadors teutons.

Una fotografia molt acurada, amb tendències vagament pictòriques, sempre arriscades en aquest domini, i una gran sobrietat en la concepció escènica i mitjans de realització. Sobrietat discreta, certament, cosa que fa que el film no doni precisament aquella sensació de pobresa que podia haver donat en mans d'un inhabil. Val a dir que aquesta sobrietat sembla ajudar a condensar l'anècdota que vol recolzar-se en els dominis anímics i defugir així la brillantesa exterior.

Catolicisme no és un film catòlic. Com que tampoc no és un film massa interessant, no fóra oportú ara tractar, amb aquest pretext, la qüestió del cinema catòlic. *Catolicisme* és simplement la història d'un xicot que es troba lligat a la carrera eclesiàstica per la voluntat pòstuma de la seva mare. Com que el noi estima una noia, com que per altra banda no sent gens de vocació pels hàbits, el conflicte interior és inevitable. Però fixem-nos-hi, no hi ha com en *El jardí d'Alà*, de Rex Ingram, lluita entre una tendència mística i una tendència eròtica, sinó simplement lluita entre aquesta i el sentiment de responsabilitat envers la mare, molt forts en aquella, a la qual pertany el protagonista.

Assumptes que voreja el melodrama, podem felicitar el realitzador d'haver sabut, amb un tema difícil, compondre un film distret. Per una banda, alguns elements de la vida monàstica es troben ésser deliciosament fotogràfics. Per altra banda, l'autor desplaça el protagonista a través de diverses contrades. Juga amb majestats amb alguns treus de l'arquitectura de la plaça de Sant Pere de Roma. Evoca sense deturar-se la magnificència del cerimonial romà i, per fi, com que bona part del film té lloc en un poblet bavarès, el paisatge, el bestiar, la vida del llogaret permeten realitzar a l'autor força acaben.

El *carnet groc* és el tipus de film hàbil, el convencionalisme hi campeja a dojo, i no obstant, tanta és la traça del realitzador Raoul Walsh, que el film aconsegueix mantenir sempre en alta tensió els nervis de l'espectador mitjà. Una jueva, no podent obtenir un passaport que necessita, no té altre recurs que el de procurar-se un *carnet groc*. Allistada doncs formalment a la tropa de les dones públiques, es troba en una situació que ha de donar-li força disgustos. L'acció — advertim-ho — passa a Rússia a la vetlla de la guerra.

Aquell tant per cent de tensió a què al·ludia Carner-Ribalta en la seva conferència a la Universitat la setmana passada en fer la descomposició analítica dels *scenarios* americans, és ací molt pujat, i el que és bo, és que aquest element d'emoció és obtingut amb formes netament estereotipades. Pel que es veu, el públic no està encara immunitzat enfront d'aquestes.

Walsh, que és un gran nom del cinema americà, ha fet sense convicció un film d'una

Joan Crawford

extraordinària precisió rítmica. Senyalem, al costat d'aquesta tasca, Elissa Candi, magnífica adquisició de la Fox, i la qualitat acceptable dels *dobles*.

Tant per cent de tensió i també tant per cent d'interès sexual! Tractant-se de Joan Crawford, en el film *Pagada*, estrenat també a Barcelona, aquell darrer factor està particularment atès. Un film de Joan Crawford mobilita sempre un públic nombros, i com que fa temps que la cèlebre *star* no fa sinó films intel·ligents, aquell públic comença a ésser-li incondicional. *Pagada*, film de Sam Wood, és un film que permet a bastament a la vedette posar en relleu les seves grans qualitats dramàtiques. Un film policíac que sembla demostrar que es poden cometre mil malfetes sense sortir de la llei. El món jurídic i el món moral són coses que no sempre coincideixen! Film enginyós, mogut, és una de les tantes obres en sèrie que Hollywood ens envia. Quan s'acabarà aquesta ratxa de films policíacs? J. PALAU

PANORAMA

Cinema a la Universitat

Continuen donant-se, sense que l'èxit hagi decaïgut ni un sol moment, les conferències del curs universitari de cinema organitzat a la Facultat de Filosofia i Lletres pel nostre col·laborador Guillem Díaz Plaia.

Dimecres passat, dia 30 de març, tingué lloc la conferència de l'escenarista català Josep Carner-Ribalta sobre el tema *Com es fa un film*. L'excel·lent posició de J. Carner-Ribalta, pel seu coneixement dels medis cinematogràfics americans i la claredat perfecta amb què fou exposat el tema, feren d'aquesta conferència un dels èxits més destacats del curs, èxit ben apreciat per l'auditori, que coronà la dissertació amb sentits aplaudiments. A continuació fou projectat un film demostratiu, ofert per Cinesa.

Dissabte, dia 2 d'abril, ocupà la càtedra conferencial el nostre amic i col·laborador Angel Valbuena i Prat, que desenvolupà el tema *Teatre i cinema*, estudiant-ne les múltiples relacions, singularment en allò que fa referència a antecedents cinematogràfics — de ritme — en el teatre clàssic espanyol, en el coneixement del qual el professor Valbuena i Prat és una autoritat de primer ordre. La conferència fou seguida amb un gran interès per l'auditori, que aplaudí insistentment en acabar.

Fou projectada una part del film *Albada*, de Murnau, gentilmente cedit per la casa Hispano Foxfilm.

Ahí dimecres inicià les seves conferències el director i organitzador del curs, Guillem Díaz Plaia, que continuarà descabellant el seu tema, *Estètica del cinema*, en les darreres conferències del curs que tindran lloc demà i demà passat.

MIRADOR publicarà en el número pròxim un resum d'aquestes conferències i un comentari general del curs, fet pel nostre crític Josep Palau.

La raó de viure

Miss Peggy Hopkins Joyce, estrella del cinema, ha publicat recentment un llibre titulat *Els homes, el matrimoni i jo*. Sembla que té alguns raons per a conèixer el tema, perquè ha conegut les delícies del matrimoni quatre vegades, i encara espera trobar un dia l'ànima germana per mitjà de la qual ella podrà conèixer, en un cinquè vincle, la felicitat perfecta. Heus ací el resum de les experiències de miss Peggy Joyce:

«El matrimoni deu tenir com a base l'amor. El diner no ha pogut mai unir dues persones. La millor cosa és ésser *chic*. Jo no tinc sinó una gran amista per tots els meus marits, excepte un d'ells, que, justament, no era *chic*. I, fins i tot, jo podria dir que estimo molt més els meus marits que quan m'hi vaig casar. No és que jo adopti una postura cínica davant el matrimoni. Jo confio trobar l'home a qui jo estimaré i que m'estimarà malgrat els meus defectes. Si jo no tingués aquesta esperança, no valdria la pena de viure.»

Una sala especialitzada

La notícia que darrerament donàvem, que avià el públic de Barcelona comptaria amb una altra sala de cinema, única ací en el seu gènere, podem ampliar-la avui dient que s'inaugurarà d'aquí vuit dies justos.

En aquesta sala, com deïem, no seran projectades pel·lícules d'argument, sinó tan sols documentals, reportatges i actualitats. Realment, a Barcelona feia falta una sala així, donat que la densitat cinematogràfica de la nostra ciutat fa que hi hagi nombrosos adeptes d'aquella mena de films, que satisfan un desig d'informació com només el cinema pot satisfer i que són capaços d'assolir el nivell d'una veritable obra d'art; de vegades, molt més que no pas un de tants banals films argumentats que ens toca de patir.

Viena, a la llum del gas

No sabem en quin llibre ens hem après la història de Viena. No sabem quin violí ens ha fet conèixer els seus valsos, ni quin flascó ens ha comunicat el seu perfum. Quan nosaltres comencàrem a estimar el món, Viena estava ja regida per un Ajuntament socialista que batejava blocs de cases barates amb el nom de Marx i construïa piscines per a obrers. A les ribes del Danubi no quedava ja rastre d'aquella

Una de les coses més remarcables de *Les alegres noies de Viena* és la reconstrucció exacta de l'ambient. El segle XIX hi respira per tots els detalls. Es això, sobretot, el que ens fa estimar aquest film. Els polissos i els capells complicats de les noies; el primitiu bicicle del protagonista; el cancan desenfrenat; la lliçó de dansa; els violins a la porta del cafè; els jugadors de billar, i, sobretot, la delicada operació

Una escena de «Les alegres noies de Viena»

aristocràcia que en altres temps havia fet la glòria de la capital de l'imperi austríac. El cinema triomfà, precisament, als atípodes de Viena i de la seva fauna. Viena-Europa era l'oporeta despreocupada, l'amor dels prínceps i de les dansarines, amb música de violins i escuma de xampany. Hollywood-Amèrica era el film aspre, l'amor dels *gangsters* i de les noies de revista, amb música de pólvora, i, com a beguda, el whisky abocat a barrils.

Els dos mons, antagònics, han passat molts anys sense trobar-se. De tant en tant, alguna casa productora de films intentava una incursió en el camp de l'oporeta i vestia el galant amb un uniforme esplèndid i posava damunt la noia uns vestits del segle passat. Aquesta pel·lícula, però, no deixava costella. Immediatament hom rectificava per tornar als temes preferits del públic popular, al qual s'adreçava de preferència el cinema. Damunt la tela blanca, tornaven a desfilar els *cow-boys*, els *businessmen*, les dependents dels grans magatzems, els bandits i tots els pobres diables que pullulen per la ciutat i pel camp, doncs a tots els *gags* i a totes les convencions de la fotogenia.

L'adveniment del cinema sonor fou un pereta.

Lubitsch fou l'encarregat d'ensenyar el miracle a les gents. Però aquella *Parada de l'amor*, jutjada ara, a distància, es ressentia massa dels motllos teatrals. Hom havia conservat tota la dosificació: el tenor, la tiple, la parella de còmics, els cors... Allò que féu el miracle, més que altra cosa, fou la constatació que el film sonava bé, que la música li esqueia.

En aquests dies, hem vist a Barcelona una oporeta deliciosa. Es tracta de *Les alegres noies de Viena*, deu noies magnífiques que ens han dut tot l'encís i totes les gràcies d'aquella entrevista Viena de què parlàvem en començar. La Viena d'aquest film correspon exactament a la de la nostra imaginació. Luxosos palaus i cafès confortables; ministres *bons vivants* i dansarines astutes; hostatgeries arcaïques i cabarets cridaners.

d'encendre els llums de gas, car per nosaltres, en la claror del gas brilla tota l'atracció del segle passat, l'esblaimada resplendor del seu romanticisme i la concreció de la seva artificialitat.

Les alegres noies de Viena és un bany total en aquest ambient. Es la troballa d'un món que creïem fantàstic. I això és impagable. Cal agrair-ho a Geza von Bolvary, director del film; als seus intèrprets, Lee Parry i Willy Forst, i a Robert Stolz, el mestre que hi ha posat música. I a les deu noies de Viena, despreocupades i boniques, si després de dansar el cancan les poguéssim sorprendre en el vestidor, és amb molt de gust, també, que les invitariem a sopar.

ANDREU A. ARTIS

EXPECTACIO!!!

Superació del periòdic gràfic!

Passell de Gràcia, 57. - Telèfon 79681

Exclusives: Fox, Movietone i pel·lícules documentals

Inauguració, dijous, dia 13

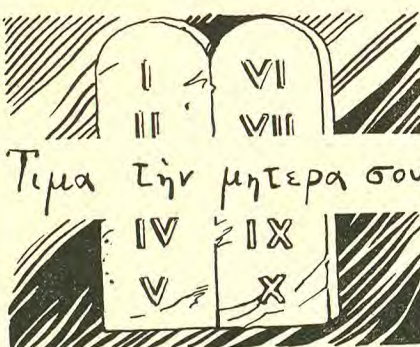
Sessió continua de 4 a 7

a 8 vespre i de 10 a tarda

Quan vostè arribarà, començarà l'espectacle per a vostè

BUTACA ÚNICA: UNA PESSETA

Tan vell com la humanitat

Honrarás a tu madre

Vegeu aquest film al

Saló Catalunya

Producció FOX parlant

El gran film de René Clair

UN FILM DE RENÉ CLAIR

i viva la Libertad!

Selecció

Filmófono

Distribuïda per

Febrer i Blay

El dissabte al

TIVOLI

Pròximament el gran simpàtic

Metro-Goldwyn-Mayer

Aviat un nou film de

La Venus de Hollywood

LUZ DE MONTAÑA

KURSAAL, AVUI

Juventud dorada

per

Lawrence Gray i Helen Johnson

....

Producció Metro Goldwyn Mayer

EL TEATRE

UNA ESTRENA

Benavente, al Poliorama

Si la memòria ens fallava i no ens en recordàvem prou bé, l'assistència a una representació de *Cuando los hijos de Eva no son los hijos de Adán* s'haurà cuidat de refrescar-nos el record i corroborar el judici que teníem fet sobre el teatre que produeix el prolífic geni de don Jacinto Benavente: és un gènere que, comptat i debatut, no és altra cosa que xerrameca, xerrameca de la més buida i pretensiosa.

Val a dir, però, que quasi amb el títol

vente tampoc, puix tot ens fa pensar que s'ha limitat només a deixar-se anar per la pendent del seu instint malabarista i no ha anat a cercar altra cosa que provocar una sèrie de situacions per col·locar-hi un seguit d'aquelles seves frases ingenioses, aquelles frases ingenioses que a certa part del públic li semblen profundes gràcies a llur immensa buidor.

Hi hauria algú, prou ben intencionat, que volgués explicar-nos què vol dir això d'uns

Jacinto Benavente

sol de la comèdia de qui es tracta — una de les més representatives del talent del seu autor — n'hi ha ben bé prou per jutjar del que ella pot ésser. El sol enunciat d'aquesta

Aquesta mena de títols acostumen a posar-se en aquelles obres que se'n diuen de tesi, en les quals l'autor ens ha volgut presentar un cas particular que l'autor pretén elevar a norma general. Les obres d'aquesta classe acostumen a ésser tèrboles i encaparrades, i l'aspiració de l'autor quasi mai no arriba a ésser acomplerta, puix, llevat de raríssimes ocasions, els casos que se'ns presenten són tan particularíssims que mai les seves conseqüències no els poden transformar en normes universals. Quan llur condició d'universalitat els pot fer entrar en aquesta categoria i l'autor ha assolit allò que es proposava, encara que llur qualitat estrictament teatral estigui molt per sota de la valor filosòfica o moral, l'obra serà ben mereixedora de consideració.

Es ben corrent, en les obres de tesi, que llur títol vingui a ésser com una concisa exposició del problema que l'autor vol presentar-nos, problema que durant el curs del drama o de la comèdia es descabdella i pren volada, i que, quan l'obra fineix, arriba o bé a la seva solució o bé a la seva fatal culminació. En aquest segon cas l'autor acostuma a deixar a la imaginació de l'espectador l'arbitri de solucionar-lo o donar-li acabament de la manera que millor li sembli.

El senyor Benavente, en aquest *Cuando los hijos, etc.*, s'ha proposat presentar-nos una tesi, una tesi, com és el seu costum, d'ordre moral, complexa i enrevessada, però no sabem si ha entrat en les seves intencions desenvolupar-la, explicar-la i solucionar-la de cap manera. Ens sembla molt que no, o almenys, a miig escriure se n'ha ben oblidat.

El senyor Benavente no s'està de res: s'ha empecat una família singularíssima i manicomial presidida per un senyor mal educat i groller que és un compositor de gran fama, un home genial que es riu de tota mena de convencions i que com que està més enllà del bé i del mal i només viu per al seu art — moltes vegades ens sembla que vol representar el pensament de l'autor —, ha tirat al dret en totes les qüestions i, amb una despreocupació ben envejable, ha reunit a casa seva mateix els fills que han nascut de les seves aventures galants, fills de diferent raça, diferent nacionalitat, diferent religió; odís, intrigues, calúmies, amors incestuosos i instints revoltats: un embolic admirable tractat amb la més gran desimboltura per tal de justificar una tesi que encara no sabem quina és, i és ben probable que el senyor Bena-

fills d'Eva que no són els fills d'Adam i que ens assenyalés la relació que hi pot haver entre aquest títol i la comèdia que el porta?

I quan els fills d'Eva no són els fills d'Adam, què passa? El senyor Benavente ens ho diu prou: passa que els pares ximples i despreocupats, després de provocar tota mena de desgràcies, diuen que Déu en té la culpa, i en comptes de cercar remei a la monstruositat que es presenta, decideixen que és obra de la injustícia divina i determinen ésser més justos que Déu no posant cap resistència a aquella monstruositat, i ajudant-la i tot.

I l'autor sap bé el que agrada al seu públic. Primer de tot, cal que l'acció passi lluny, ben lluny; en aquest cas és Suïssa (podria ésser en qualsevol altre lloc, puix ho sabem només perquè ens ho diuen els actors mateixos de tant en tant). Després, hi ha d'haver uns quants personatges refinats, que es trobin mil colzades per damunt dels seus semblants. No hi sobrarà tampoc algú que vulgui *vivir su vida*, que s'ofegui en l'ambient que l'envolta, per llibertat que hi tingui. I hi anirà molt bé que surtin tots els tòpics i les idees de moda — Freud, el comunisme, etc. —. Tot plegat convindrà que vagi acompanyat de paraules a tort i a dret, jocs de paraules — gairebé sempre d'un gust força dubtós —, copioses al·lusions al sexe i als seus problemes, a l'adulteri, a tot allò que sigui espínós i escandalitzi, i, escampades d'ací i d'allà, algunes frases que facin trontollar els fonaments de la societat, de la religió, del món.

Fa tan bonic, després de rabejar-se en tanta morbositat trasbalsadora, sortir al carrer i trobar-se que tot allò només han estat paraules, paraules i paraules, que no deixen cap rastre en nosaltres!

I amb tot això no cal dir que no vindrà d'aquí que ens fem un farrigo-farrago religiós en el qual es barregin les idees més diverses i oposades en un panache declamatori i insubstantial, que tot hi vagi pengim-pengim i que no hi hagi cap personatge que tingui cap idea clara sobre aquestes qüestions, car el que interessa és, només, poder deixar anar frases com aquella en la qual se'ns diu que la religió catòlica és femenina, la jueva masculina i la protestant hermafrodita, i sentències per l'estil.

Per això, no cal tampoc que ens hi amoinem massa si, en parlar dels pogroms russos, hom en diu *programas* — cosa que hem de creure que és obra de l'interpret i no de l'autor —, i si hom pronuncia Múnic accentuant la *u*, com els nois del Bar Canaletes.

JOAN CORTES

El daltabaix de Reinhardt

Quan arribà al capdamunt de la seva carrera, Max Reinhardt dirigia sis teatres a Berlín. Després, en confià dos al que havia estat el seu director suplent, Robert Klein. De tenir-ne quatre passà a tenir-ne dos; després, només un, el Deutsches Theater, la direcció del qual ara acaba d'abandonar. Per complir compromisos contrets a l'estranger, diu el comunicat oficial. Però sembla que la veritat és tota una altra.

Reinhardt dirigia aquest teatre des de 1904. Aquests vint-i-vuit anys havien associat — semblava que inseparablement — el nom del teatre i el del famós director.

Adhuc els enemics de Reinhardt — i no hi'n faltaven — estan aclaparats per la notícia. Tothom considerava la història del Deutsches Theater com la més brillant de l'escena alemanya. Gràcies a ella, a Berlín s'atorgava la supremacia, la capitalitat teatral del món.

Sembla que, econòmicament, la gestió de Reinhardt ha estat un daltabaix. Gran artista, però mal director, diuen. Arrosgat pel seu gust per la posta en escena, no mirava prim en la tria de les obres. Feia representar tant les millors com les pitjors, únicament preocupat de les possibilitats que oferien als seus talents de postor en escena. Fins i tot

Potser fou un error de voler que un talent essencialment artístic es convertís en director d'un trust teatral, amb establiments en diverses ciutats. El resultat era que no en controlava cap, absorbit a la millor en la preparació d'una obra que l'interessava.

D'altra banda, foren justament els seus èxits més resonants els que més nequiteren els capitalistes del trust que dirigia. Quan s'engressava amb una obra, no mirava prim, contractant grans actors adhuc per als papers insignificants. Així resultà que la *Santa Joana* de Shaw assolí cent representacions seguides, i hauria segurament més que doblat aquest nombre, sinó que les despeses ocasionades per cada representació eren més elevades que la recaptació a sala plena.

També s'escriu que la vida principesca de Reinhardt, els continus desplaçaments, l'agitació frenètica a què es lliurava, l'havien esgotat materialment i intel·lectualment. A Salzburg, en el que fou castell de l'arquebisbe, donava unes fastuoses recepcions, que si consolidaven el seu prestigi als Estats Units, li exigien molta despesa de diners i d'energies. El seu sistema nerviós no donava rendiment, l'atenció se li dispersava. De tant en tant, un quart d'hora de lucidesa li feia fer miracles.

Reinhardt havia sabut trobar mecenas

Max Reinhardt

diversos en el transcurs dels vint-i-vuit anys de la seva carrera teatral. Castiglioni, Rathenau, el Goldschmidt que fa vuit mesos féu fallir la Danat, Katzenellenbogen que ha acabat de ventar setanta milions de marcs... S'havia dit darrerament que Kreuger, el rei dels llumins, s'anava a encarregar de finançar els teatres de Reinhardt. Per dissort, Kreuger no havent pogut realitzar l'empresament que esperava als Estats Units, es suïcidà.

No obstant, fóra excessiu, potser, considerar Reinhardt com home a l'aigua, per bé que ja tingui seixanta anys. No havia nascut per a ésser el cap d'una organització. És un artista de la posta en escena, en la qual pot seguir fent realitzacions admirables, ja que si les direccions administratives i artístiques han passat a unes altres mans, ell segueix encara de postor en escena.

T. R.

raspalls per a tots els usos
articles de neteja — objectes per a presents
rambla de catalunya, 40

GRANS NOVETATS EN
CORBATES INARRUGABLES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

"MÚSICA DA CAMERA"

Anton Webern

Cal subratllar com un fet de la més alta importància l'aparició d'Anton Webern en els concerts de «Música da Camera».

Heus aquí una de les figures més nobles i més profundament originals de la música contemporània.

La hermitat fecunda del geni de Schönberg obria a aquest esperit lúcid i ardent la ruta que el mena a un món sonor insospitat, a un art d'una hiperestèsia única, d'una delicadesa i subtilitat de sentiment i de sensació tan extraordinàries i tan prodigiosament matitzades, que hom es meravella de que hi pugui haver una tècnica prou immaterial per a transcriure-les, i sentits prou espirituals per a copiar-les.

Anton Webern ha excel·lit en un estil de composició — una de les característiques més frapants del qual és la seva extrema concisió. Pocs compassos li basten per a realitzar una forma musical de la major riquesa i complexitat d'organització, capaç d'encloure, en una poderosa concentració expressiva, la substància d'un vast panorama simfònic.

Unes quantes sonoritats, uns quants ritmes, uns quants timbres, màgicament combinats, li basten per a evocar un caràcter musical, una atmosfera, un sentiment determinat, amb una intensitat d'expressió i de vida fascinants.

No es podria caracteritzar més justament l'art inimitable de Webern que amb les paraules que Schönberg escrivia a guisa de pròleg a la partitura de l'op. 9, «Sis Bagatelles per a quartet de corda», del seu primer deixeble.

«Tan persuasivament — diu — llur mateixa brevetat parla en favor d'aquestes composicions, tan necessari és, per altra part, d'advocar precisament a favor d'aquesta mateixa brevetat.

«Considereu la continuïtat que cal per a arribar a expressar-se amb tanta concisió. De cada mirada hom podria fer un poema; de cada sospir, una novel·la. Però expressar una novel·la en un sol gest, una felicitat en un sol alé, vol una concentració que només es dona junt amb una proporcional absència de sensibleria.

«Aquestes composicions només seran intel·ligibles per a aquells que creuen que els sons poden expressar quelcom que únicament pot trobar expressió per mitjà dels sons.

«Una crítica la resistirien tan poc com aquesta mateixa creència, o tota altra.

«Si la fe pot transportar muntanyes, l'escepticisme, per contra, pot fer que no existeixin. Contra aquesta impotència, la fe és impotent.

«Ara bé: caldrà dir a l'executant com ha d'interpretar aquesta música; a l'auditor, com ha d'escoltar-la? Intèrprets i auditors creients podrien mancar, per ventura, de trobar-se en una vera comunió d'esperit?

«Què caldrà fer, però, dels pagans? El foc i el glaç: poden tenir-los a ratlla; l'èxtasi només és assequible als fidels.

«Que canti per a ells aquest silenci.»

Anton Webern ha escrit la majoria de les seves obres per a petits conjunts instrumentals de càmera, de la més variada composició. La veu humana s'hi allia admirablement. Així veiem com en la producció webariana el lied amb acompanyament de diversos instruments ocupa, en efecte, un lloc preeminent.

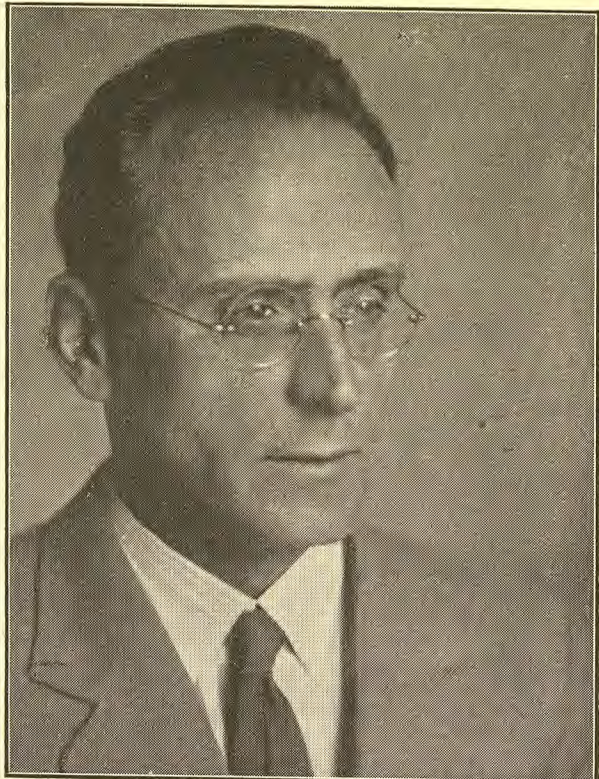
Però Webern allia també el chor mixte o el quartet vocal al conjunt instrumental de càmera, com, per exemple, en els *Dos Lieder* de Goethe, op. 19, per a veus mixtes i celesta, guitarra, violí, clarinet i clarinet baix.

Entre les seves obres de càmera purament instrumentals cal citar al costat de les «Peces per a quartet de corda», op. 5, i de les «Bagatelles» op. 9, el «Trio» op. 20, la «Sim-

fonia» op. 21 i el «Quartet» amb piano i saxofon, una de les composicions més recents de Webern.

Però per a tenir una visió acabada de la personalitat singularíssima d'aquest mestre, cal conèixer, sobretot, les seves composicions per a gran orquestra, la *Passacaglia*, op. 1, i les «Peces», op. 6 i op. 10, on el lirisme sublimat de Webern i la seva fantasia sonora incomparable troben l'expressió més fulgurant.

Un altre aspecte dels més interessants de

Anton Webern

la personalitat de Webern és el director d'orquestra.

Schönberg dirigit per Webern fa pensar en els clàssics vienesos. Mozart, Haydn o Schubert, en canvi, tenen una modernitat indescriptible sota la seva batuta nerviosa i subtil.

Fa deu anys que Webern dirigeix a Viena els *Arbeiter-Symphonie-Konzerte*, institució pariona de la nostra «Associació Obrera de Concerts»; l'associació vienesa disposa, demés de l'orquestra, d'un gran chor mixte, format exclusivament d'obrers, amb els quals Webern ha executat obres com les simfonies II i VIII de Mahler, el *Requiem* de Brahms, *Friede auf Erden*, op. 15, de Schönberg, i obres de Reger, Kodaly, Hanns Fislér i altres autors moderns i clàssics.

Cal haver assistit a algun d'aquests concerts de Webern, patrocinats per l'Oficina socialista d'art (*Sozialdemokratische Kunststelle*), per a fer-se càrrec també de la profunda acció educadora i ennobilitadora que hi desenvolupa aquest gran artista, que ja era hora que fos conegut i estimat a casa nostra com un dels mestres de la música contemporània.

ROBERT GERHARD

LIDO CINE

TEMPORADA DE PRIMAVERA
Nou programa de grans èxits

LA PECADORA

EL PROCESO DE MARY DUGAN

Films Metro Goldwyn Mayer

Unic preu: 1'50 ptes.

Fantàsio

Avui, l'obra més
sensacional de
tots els temps.

Es l'obra que apasiona i comenta tot el món.

TIVOLI

AVUI

Ernesto VILCHES

amb Maria Alba
Joan de Landa
Conxita Montenegro
i Romualdo Tirado

3.ª SETMANA

Film en castellà de Metro Goldwyn Mayer

COMPANIA TRASMEDITERRANEA

MADRID: PLAZA DE LAS CORTES, 6. — BARCELONA: VIA LAIETANA, 2

Serveis regulars de vapors comercials i correus entre la Península, Balears, Norn d'Àfrica, Canàries, Guinea Espanyola

LINIA RÀPIDA DE GRAN LUXE BARCELONA - CÁDIZ - CANÀRIES

Sortides setmanals els dissabtes, a les 12 hores. Efectuaran els serveis les modernes motonaus CIDAD DE SEVILLA; CIUDAD DE CÁDIZ

Linia comercial amb escales en tots els ports de la Mediterrània, Nord d'Àfrica i Canàries.

Sortides quinzenals el dijous.

LINIA RÀPIDA DE GRAN LUXE BARCELONA - PALMA DE MALLORCA

Sortides tots els dies (llevat els diumenges) de Barcelona i Palma, a les 24 hores per les modernes motonaus

'CIUDAD DE BARCELONA' i 'CIUDAD DE PALMA'

Serveis regulars entre Tarragona, València, Alacant i Palma de Mallorca i entre Barcelona i Mahó

LINIA RÀPIDA REGULAR ENTRE ESPANYA i TERRITORS DE GUINEA ESPANYOLA (Fernando Poo)

Sortides el dia 15 de cada mes amb escales a València, Alacant, Cerdanya, Cádiz, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Rio de Oro, Monrovia, Santa Isabel, (Fernando Poo), Bata Kogo i Rio Benito, pels vapors

'TEIDE' i 'LEGAZPI'

LINIA RÀPIDA REGULAR ENTRE BARCELONA i VALENCIA

Sortides de Barcelona: dilluns i dijous, a les 20 hores.

Sortides de València: dimecres i dissabtes a les 19 hores

Servei prestat per la motonau

'CIUDAD DE VALENCIA'

Primera: 32'50 pessetes; Segona: 21'50 pessetes; Tercera: 10'00 pessetes.

Servei ràpid setmanal Mediterrània-Cantàbrica

Amb escales a tots els ports. Sortides tots els dimarts.

LINIA REGULAR ENTRE BARCELONA, ALACANT, ORAN, MELILLA, CEUTA, MALAGA i VICEVERSA

Sortides de Barcelona tots els diumenges a les 8 hores

Servei comercial entre la Península, Nord d'Àfrica i Canàries, amb escales a tots els ports de la Mediterrània

Sortides quinzenals

SERVEIS DIARIS ENTRE MALAGA i MELILLA

DELEGACIO DE LA COMPANYIA TOTS ELS PORTS

LES LLETRES

Hora d'antologies

Els cercles literaris de Madrid s'han estret mit violentament. Feia temps que l'activitat política havia fet insòlita la polèmica literària que havia tingut raures brillants — com a Barcelona — sota la Dictadura. Es curiosa — i ningú no gosaria negar-la — la brillantor de l'hora literària durant el setenni 1923-1930. Sense que hi hagués — ni de bon tros — protecció de cap classe per part de l'Estat, que afalagava sovint l'odi incons-

demonstrat Benjamin Crémieux recentment, pels voltants del 1930.

Així, doncs, coincidint amb aquesta clausura del cicle poètic, comencem a aparèixer estudis panoràmics amb voluntat de balanç. I antologies. Estan a punt de publicar-se antologies que ofenen el nou fenomen poètic castellà per obra de Federico de Onís, de José Ramón Santeiro, d'Angel Valbuena i Prat. I, ara, publicada ja, la de Gerardo

Gerardo Diego, antologista

Diego, que ha provocat les discussions apuntades en iniciar aquest article.

Diego, que ha provocat les discussions apuntades en iniciar aquest article.

Aquest ús i abús de la floració per la literatura havia de desplaçar als poètics que no havien abandonat la lluita i que la seguien en les pitjors condicions — en la presó o en l'exili. Jo recordo unes paraules plenes de veritat de Miguel de Unamuno per als joves gongoristes castellans.

Perquè, al costat de la floració dels estudis literaris purament periodístics, hi hagué una floració poètica realment magnífica. L'hora era propícia a les disquisicions i als bizantinismes, un escalf d'esnobisme cosmopolita voltà els primers fruits d'aquesta tendència, i en uns quants anys es produí prodigiosament un estol de poetes autèntics, diferents de les promocions anteriors per la seva consciència poètica, per la seva saviesa lírica, per la seva aparició en grups provincials, i per l'afinament acenat que donaven a la seva obra. Fou l'hora màxima de l'anomenada poesia pura, i un dels moments més brillants de la història de les lletres castellanes.

Aquest període finalitzà amb la caiguda de la Dictadura (hi ha casos aïllats perfectament explicables com a escorralles del període anterior). Aquest estroncament se'n presenta com a doblement simptomàtic, perquè ens explica, en primer terme, l'existència d'una dictadura política com a contribuidora inconscient d'un estat de coses com el que referim. D'altra banda aquesta cessació del que per entendre'ns anomenem avantguardisme es produeix arreu d'Europa, com ha

Diego, que ha provocat les discussions apuntades en iniciar aquest article.

G. D. P.

ELS LLIBRES

Fra Xavier d'Olot, *Esplais* (poemes)

Coneixiem l'obra lírica d'aquest autor; ens constava la gran efusió amb què tocava les temes de les seves composicions poètiques; però, ensems, una certa nebulositat velava els seus conceptes. Efecte de la rima? Certament, hi ha poemes als quals la rima és una mena de fre. Pel que fa a fra Xavier d'Olot, la forma de vers lliure, rítmic, a la manera clàssica, li dona millor resultat que les rimes i ritmes usuals. Continua, i aïdhuc millora en algun detall, la tradició de mossèn Costa i Llobera: sinó que, així com el canonge mallorquí copsava el contingut heroic de la seva horaciana, fra Xavier d'Olot més aviat s'agrada de l'aspecte idíl·lic i anacoretic.

Entre les coses que diu al seu pròleg, carregat de doctrina, l'autor confessa que, si és que, si es donà l'argument a la (verfificació) llatina en la seva minyona, només atenyé la superfície de la grega.

Tot i això, nosaltres creiem que, tempera-roic de la vena horaciana, fra Xavier d'Olot el situen més a prop de la lírica grega que de la llatina; la contemplació de la infància li suggereix algunes explosions líriques que no desentonarien de la *Musa puerilis* de l'Antologia grega; vegeu, si no aquell fragment del poema *A l'infant Francesc C.*:

Ai bondat aclaridora
de la plàcida cara,
fes que els braços se m'exemplin,
com un arc d'enramada,

per l'infant que esquerp es mostra
a carícies meves,
quan l'amor ja l'entrelluca
i no sap com li lliga!

O bé: A l'infant P. F.:

Feixucs de tenebra
tos ulls i ta pell esblaimada
no sé quin enyor em fa néixer;
i, sedejant, ets ma pena,
puix m'ha arribat rumor que t'agrades
d'aigües infectes.

L'expressió directa, i la bellesa del concepte situen fra Xavier d'Olot entre els nostres poetes eròtics més abrandats i més lírics.

A malgrat del classicisme de la forma, l'esperit, en algunes composicions que es surten de l'amor físic, comprès a la manera hellènica, adquireix un contingut romàntic, panteista; com aquesta petita cançó que clou el llibre: *Paternitat*:

A la gatzoneta
canta, petita
car omple tos llavis
la llum, creadora
d'àngels murmuris.

Tos braços en l'aire
blancs com els cignes
s'eleven i abasten
pur or a la testa
trena bonica.

Tes cuixes, com dues
tendres ovelles,
fan veure a la prada
la neu que encaputxa
l'alta muntanya,

i, quan de ta falda
sento el misteri,
el flanc de la volta
d'atzur amb un núvol
rosa s'enjoia.

Oh, del teu faldellí a l'ombra
han nat les violes;
satalies, entorn: i diuen
que d'elles són pare.

Fra Xavier d'Olot és un poeta molt interessant, i en l'aspecte que ens descobreix *Esplais* és tota una revelació; els futurs tractadistes de la poesia catalana no podran oblidar aquesta obra tan plena de turment i de fúria lírica.

ROSSEND LLATES

VARIETATS

Una novel·la llarga

Es tornen a posar de moda les novel·les llargues? Els anglesos i els alemanys no han deixat mai d'escriure'n. Els francesos semblaven cada dia més amics de convertir — aquí l'ús de la terminologia francesa és útil — el roman en *nouvelle*.

Proust a part, Roger Martin du Gard i Jacques de Lacretelle, amb *Les Thibaut* i *Les Haut-Pont*, respectivament, iniciaven una llarga sèrie.

Ara ha estat Jules Romains qui emprèn una obra — que segons ell serà la principal de la seva vida, tant per les dimensions com pel contingut —, de la qual ja han sortit dos volums, i no vol dir el total d'aquests per no esverar ningú. El que potser s'ha esverat és l'editor, ja que la novel·la de Romains, *Les hommes de bonne volonté*, no apareix al seu directori acostumat, la *N. R. F.*, que ja edita aquelles altres sèries anomenades.

Com que el nombre de personatges promet d'ésser considerable, Romains ha proveït el llibre d'un índex destinat a servir de guia al lector. Quasi l'ha fet massa complet. No parlem solament de la diferència dels números que indiquen els capítols i les pàgines, en xifres romanes o aràbigues, en negres o en rodó, entre parèntesis o no, segons que els personatges són interessats pel conjunt del capítol, o són presents o no a l'acció. Però arriben a figurar en aquest índex un «grup de badoos del carrer Montmartre», «la portera del 142 bis del faubourg Saint-Denis», «la manicura de Mme. de Champcenais», etc., personatges anònims i que no influïen per res en la intriga...

Jules Romains deu voler que els seus lectors no es perdin amb la multitud de personatges. Però Balzac i Proust, per exemple, han estat molt llegits sense necessitat d'índex. El *Repertori de «La Comèdia Humana»*, de Cerfberr i Christophe, no va aparèixer fins 1887, i el *Repertori* de l'obra de Proust, de Charles Daudet, no es publicà fins 1927, quan ja feia anys que l'obra era publicada.

El primer volum de *Les Hommes de bonne volonté* es descabdella el 6 d'octubre de 1908. No és per atzar que l'autor ha triat tal data. Aquesta li oferia tot de temes per alimentar les converses dels seus personatges. El dia abans, Bulgària havia proclamat la seva independència, Àustria parlava d'annexionar-se Bòsnia-Herzegovina, el còlera feia estralls a Sant Petersburg, l'afer dels desertors alemanys de Casablanca s'enverinava, la C. G. T. havia celebrat un importantíssim congrés a Marsella, Wilbur Wright acabava de batre el rècord de distància i Henri Farman el de velocitat, els diaris anunciaven un pànic a la borsa, hi havia hagut un ensorrament important en la construcció d'una galeria del metropolità de París...

El Congrés dels Pen Clubs

Malgrat la crisi i les dificultats monetàries d'Hongria, el Congrés internacional dels Pen Clubs ha de tenir lloc, aquest any, a Budapest. Tothom n'estava molt content i començaren els preparatius. Però unes baralles, d'origen polític, entre els membres del Pen Club hongarès estès a punt de comprometre l'èxit del Congrés. La causa ha estat l'atribució d'un premi literari.

Mig any enrera, Kosztolanyi, president del Pen Club hongarès, es veié a Londres amb lord Rothermere, gran magnat del qual oferí un premi de 1.000 lliures esterlines a l'autor del millor llibre hongarès de l'any.

Al cap de quatre mesos, aquest premi era repartit entre dos autors, Sigismund Moricz i Gyula Krudy. Un grup d'escriptors, afectes al govern i a l'Acadèmia, varen objectar que cap d'aquests dos autors no es trobava en una situació crítica. El president del Pen Club digué que havia rebut de lord Rothermere l'encàrrec precis d'atorgar un premi al millor i no al més pobre; però així i tot presentà la seva dimissió. La mateixa actitud adoptaren els protestataris, al cap dels quals figura Herczeg (conegut ja dels lectors espanyols), el degà dels escriptors tradicionals.

S'ha proposat una fórmula de transacció, que no ha reeixit. Ara són els joves els que no volen un acadèmic per president.

I mentrestant no se sap si el Congrés tindrà lloc o no.

LLIBRES NOUS. — Joan Teixidor ha publicat a les edicions de *La Revista* un llibre de *Poemes*, àgils i senzills, d'una joventut ingènua i grata. — J. M. Rovira Artigues ha recollit, per a les mateixes edicions, un volum de poesies, *L'oreig primaveral*, emmotllades en una coneguda tradició. — Luys Santa Marina publica a les edicions de Lluís Miracle un volum antològic de Santa Teresa de Jesús, acuradíssim de crítica i d'impressió. — Està a punt d'aparèixer *KRTU*, llibre de poemes de Josep-V. Foix. — D. P.

ESPECIALITAT
EN LA MIDA

Jaume I, 11
Tel. 11655

GUTENBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i Utilitatge per les Arts Gràfiques

Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

D'ALTRES TEMPS

Vargas Vila entre nosaltres

Era un literat sudamericà que escrivia unes obres atapeïdes de *pensamientos sublimes*. Les editava la casa Sopena amb mires al mercat d'Amèrica, on Vargas-Vila feia d'una voga considerable.

En la seva literatura es passejava, porfídiosa, la fantasma de la mort, barrejada

xa-se la silueta enravenada de l'home pagat d'ell mateix.

«Fui un solitario en vida; quiero ser en muerte un solitario. — Espero que el imperio silencioso que ha de extenderse sobre mi tumba, no será turbado por las rosas del amor que crezcan sobre ella, ni que un leve rumor de afecto viole la soledad que ha de envolver mis huesos en el sepulcro. — El horror a inspirar el amor, que tal vez por no haberlo sentido nunca o por querer olvidar que lo senti, ha sido la obsesión torturante de mi vida.»

Aquesta literatura, tot i el seu empaque, és buida, i té, a més, un séc antipàtic. L'home deu ésser-ho igualment. La literatura és, fet i fet, una manera de donar-se a conèixer la persona que l'escriu.

Potser diré una heretgia si afirmo que el més important de tota l'obra de Vargas-Vila és la guerra encesa que fa a les majúscules, les quals bandeja, erigit en dictador circumstancial de la Gramàtica, dels començaments de paràgrafs, a tots els seus llibres. Per què aquella guerra? Quin problema literari resol? El senyor Vila, de jove, havia estat guerrer.

Havia residit a París, a Barcelona i a Itàlia. Un estiu va caure a Badalona, allotjant-se a casa del meu amic Inglès, que aleshores vivia a la Rambla. Aquesta circumstància en donà ocasió, si no de conèixer-lo, de veure'l de prop.

Semblava un home esquerp, tirant a solitari. També semblava poseur. Recordo com si fos ara l'expressió de fredor exiuta, d'estatua adormida — prèviament assajada — que es despenia del seu rostre xinès, arre-dossat darrera del monocol.

El senyor Vargas es passava el dia llegint o escrivint. Cap al tard treia el nas al balcó, s'asseia en una cadira, repenjada a la paret, i contemplava el mar hores i hores, voltat d'una muralla d'ampolles de cervesa. Amb una mica d'imaginació, no costava pas gaire de transformar aquell balcó en una palmera centenària i al senyor Vargas-Vila en un d'aquells animals als quals els agrada tant d'enfilars-hi.

La seva literatura, el seu aire i el costum que tenia de passar-se els capvespres penjat dalt del balcó, tenien la virtut d'evocar-me els paisatges tropicals, i la vida dels simis i dels lloros; el tot, diluït en una samfaina de colors detonants. Veia al senyor Vila brincar per l'arbre de la literatura i de la filosofia i jo pensava: «Aquest senyor es pensa que es troba dalt d'una palmera i que hi ha cocs.»

L'acompanyava un matrimoni poc o molt parent seu. L'home, la senyora, i dues nenes. El senyor Vargas vivia dalt del pis. La resta de la família, a l'entrada de la casa, en una habitació improvisada amb cortines de colors violats, coixins i gandules. El marit era cònsol a Itàlia. No en feia, però en cobrava, des de Barcelona. Es passava el dia ajaçat a la platja o en aquella habitació empeltada d'envelat. D'aleshores que en penso tot el que he dit del senyor Vargas, i em seria molt difícil pensar-ne el contrari.

Comprenc l'admiració que va despertar al nostre País, que era, malgrat les seves coses, un home ingenu i fàcil d'enlunyar.

El senyor Vila era un home vanitós. I tant en la literatura com en totes les altres coses, aquesta particularitat del tarannà d'una persona constitueix un defecte gros. L'article de l'Artís sobre Rubén Darío me l'ha fet recordar i per això he escrit aquest.

JAUME PASSARELLI.

U R S S, la República de Treballadors

Notes de viatge

per

J. TERRASA

Dintre poc, serà publicat en llibre aquest reportatge, augmentat i il·lustrat amb gravats inèdits

No deixeu de comprar-lo

En un club de dones del Sud

Una visió directa de la Rússia d'avui

Les millors
NOVEL·LES
FRANCESES

les trobareu a la

Llibreria Catalònia
3, Ronda de Sant Pere, 3

LES ARTS — DISCOS

Salutació als arquitectes que se n'han anat a Moscou

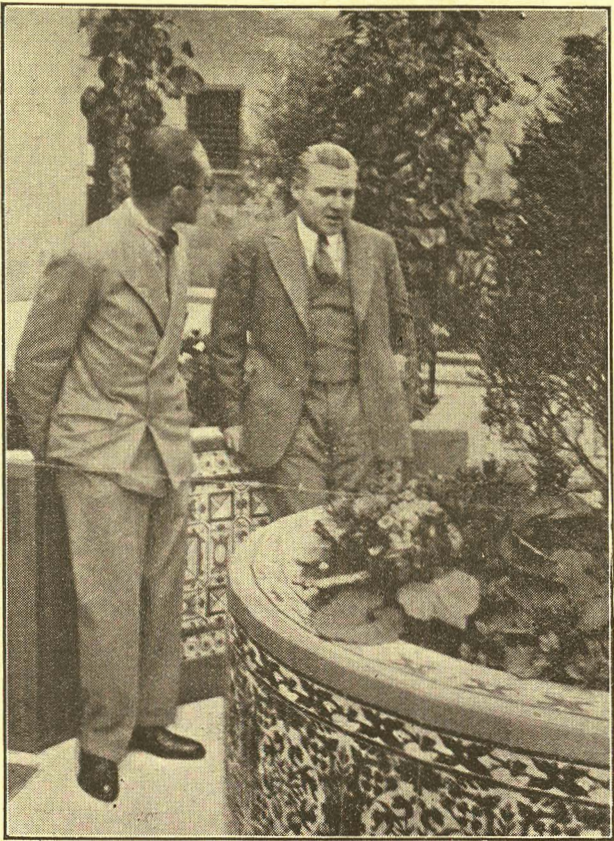
Perquè m'han dit desmenjat de l'arquitectura moderna, tinc més gran interès a saludar sincerament i públicament el grup d'arquitectes forasters que han triat, aquests dies, el camí de Barcelona, en llur marxa cap a Moscou. Voldria que aquesta salutació representés, no a mi tot sol, sinó també a la munició intel·ligent de lectors d'aquest periòdic, amb els quals, si hem somrigut plegats algun cop, davant de certes doctrines dels arquitectes moderns, no hem caigut mai en l'estúpida de negar el treball formidable i benemèrit d'aquests arquitectes.

Es possible que sigui un poeta francès que ha dit — o bé he somiat jo — aquest vers: *On ne peut bien comprendre que ce dont on a ri?* En tot cas, em sembla cert que el riure d'una cosa perfecciona el coneixement que ens en havia donat considerar-la només seriosament. Els simples adoradors de l'arquitectura moderna no poden pretendre que l'admiració beata, seriosa i respectuosa de la «cara bona» d'aquesta arquitectura, en constitueixi tota la coneixença possible. Esmicolar, remenar, triar, riure si cal, és necessari per conèixer. Faltar al respecte, és una de les formes de l'interès intel·lectual. Potser podríem pretendre, els meus lectors i jo, que hem estat una part del públic de Barcelona de les que més vivament i simpàticament s'han interessat en les doctrines i fets de l'arquitectura moderna.

Així, doncs, podem dir, sense que se'ns acusi d'insinceritat, de malícia o d'ironia destructora, que ens felicitem que el camí de Moscou, arquitectònicament parlant, passi per Barcelona. Apreciem altament, profundament, íntimament, la valor positiva i indestructible de l'obra que representen els arquitectes forasters que han triat Barcelona per a tenir-hi la reunió preparatòria del Congrés de Moscou.

Crec haver llegit, en un article d'un dels més interessants dels nostres hostes, l'arquitecte Walter Gropius, que les noves promocions d'arquitectes joves, que amb el tirallines als dits us fan una sèrie de ratlles horitzontals, i així projecten un edifici mo-

deríssim en un tres i no res, no s'adonen de la formidable tasca de construcció de l'estil que ha hagut d'ésser acomplerta pels més vells, fins arribar a establir les fórmules, que ara semblen tan fàcils, de la nova Escola de l'Arquitectura. El reconeixement agraït a aquesta tasca formidable és la meua salutació als nostres visitants. Dissentint d'ells (d'uns més que dels altres) en l'apreciació de la valor definitiva de les doctrines

Le Corbusier i Van Stehren

que els serveixen de base filosòfica, admiro la major part de les obres llurs. El meu primer article «contra» Le Corbusier, fa anys, a *La Nova Revista*, començava dient que l'admirava com a arquitecte i el combatia com a doctrinari. Ells han aconseguit un estil industrial, utilitari, o com vulguem dir-ne, que mereix els remerciaments dels homes. Han creat un endreçament, un esperit de neteja en el món de la construcció utilitària, que qualsevol lector pot comprovar, comparant la misèria i brutícia del que era una fàbrica fa vint-i-cinc anys, i el que és ara una fàbrica moderna neta i ordenada. Llur activitat s'ha estès a les construccions comercials, i als complexos d'habitatge econòmic. Llurs solucions són molt sovint inatacables en la pràctica, i no seré jo qui, quan convingui, deixi d'aplicar-les. És més: consideraria com a una desgràcia que les adquisicions que la Humanitat ha fet en aquesta part de la construcció, fossin malmeses, oblidades i abandonades, a conseqüència d'una girada del gust públic. Hi ha una part de la construcció que cal que continuï sota l'imperi de les formes que els nostres hostes, per dir-ho així, representen. Aquestes formes seran, durant molts d'anys, les amigues segures de la construcció industrial, comercial i utilitària. Fem que cap girada del gust públic o de la moda (ara un poc decantada cap a les conseqüències arquitectòniques del sobrerrealisme) no arrossegui insensatament a la mort les solucions pràctiques i magistralment útils de la construcció dels darrers quinze anys. Entre nosaltres, un grup de constructors, el G. A. T. P. A. C., treballa per a la fixació d'aquelles formes i mètodes a Catalunya. La seva tasca és d'agrair i moltes vegades el seu desinterès és d'admirar.

No voldríem que la nostra terra fos un bosc d'extremistes, sinó un hort de gent enraonada. Hem parlat d'arquitectura, hem enraonat, i, malgrat que de vegades hem somrigut, ens podem entendre, i, al fons, ens entenem. Un jove arquitecte del G. A. T. P. A. C. — J. Lluís Sert, animador entusiasta i intel·ligentíssim d'aquest grup —, ens deia, darrerament, que els arquitectes orientats cap al progrés de la construcció semblàvem ésser, a Catalunya, pocs i mal aïllats. Que la meua salutació als arquitectes que van a Moscou serveixi per aclarir, als que resten a Barcelona, que si hi ha rialles entre nosaltres, és per distreure les hores que passem, plegats i companys d'armes, al mateix costat de la trinxera.

NICOLAU M.ª RUBIO
Arquitecte

Arquitectura funcional

Fragments de la conferència donada al "Conferentia Club"

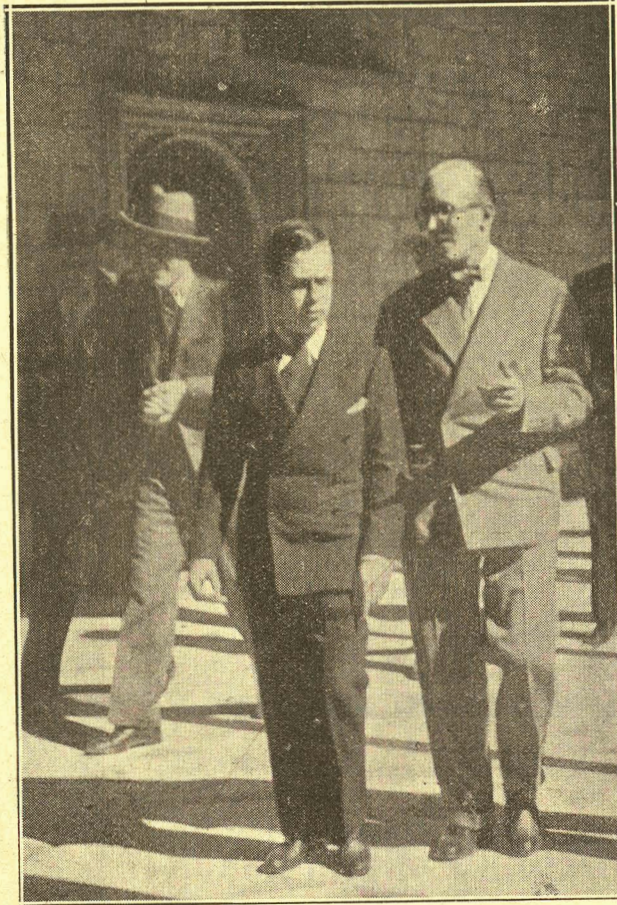
En el període que acaba de tancar-se, l'arquitectura caigué en una concepció sentimental, estètic-decorativa, que veia el seu fi en l'ús exterior de motius i ornaments que cobrien els edificis sense cap relació necessària amb llur estructura interna. L'edifici arribà així a ésser una ostentació de formes ornamentals mortes i no pas un organisme animat. En aquesta decadència es perdé la relació viva amb els progressos de la tècnica i amb els seus nous materials i construccions. L'arquitecte, l'artista, romané estancat en un esteticisme acadèmic. Fatigat i presoner de convencionalismes, perdé el sentit de l'estructuració dels edificis i de les coses. Aquesta evolució formalista, reflectida en els múltiples ismes que es succeïren durant el darrer decenni, sembla haver arribat ara a la seva fi. Un nou sentit essencial de l'arquitectura s'ha desenrotllat simultàniament en tots els països civilitzats. Creix la convenció que en l'arquitectura s'inicia i acaba una viva voluntat d'estructuració que assenta les seves arrels en la totalitat de la societat i de la seva vida i tanca tots els sectors de la forma. Conseqüència d'aquest nou i més profund concepte i dels seus nous mitjans tècnics ha estat una forma arquitectònica nova, que no troba ja en ella mateixa la seva raó d'ésser, sinó que neix de l'essència de l'obra arquitectònica, de la funció que aquesta ha de complir. D'aquí l'expressió «arquitectura funcional».

La passada època del formalisme invertí el principi que l'essència d'una obra arquitectònica determina la seva tècnica, i aquesta, a la seva vegada, la seva forma. Atena sols a la forma exterior i als mitjans de plasmar-la, oblidà l'essencial, el fonamental. Però el nou esperit estructurador, que ara comença a desenrotllar-se lentament, torna a penetrar fins al fons de les coses: per construir alguna cosa de manera que funcioni degudament — un moble o una casa —, s'investiga prèviament la seva essència. La investigació de la funció o l'essència d'una obra arquitectònica es troba tan lligada als límits de la mecànica, l'òptica i l'acústica, com a les lleis de la proporció. La proporció és cosa que atany al món espiritual, i la matèria i la construcció se'ns presenten com portadors seus per mitjà dels quals es manifesta el geni del seu creador. Va lligada a la funció de l'obra arquitectònica, testimoni de la seva essència i és el que li dona el ritme i la seva vida espiritual pròpia per damunt del seu valor utilitari. Entre múltiples solucions possibles igualment econòmiques — i n'hi ha moltes per a cada problema arquitectònic —, el creador tria, dintre dels límits que li demarca el seu temps, la més conforme a la seva sensibilitat personal. D'aquesta manera, l'obra porta la signatura del seu autor. Però seria equivocat deduir d'això que cal destacar, costi el que costi, l'individual. Al contrari, la voluntat d'aconseguir una imatge unitària del món que caracteritzi la nostra època pressuposa l'anhel d'alliberar els valors espirituals de llur limitació individual i exaltar-los a la validesa objectiva. Automàticament seguirà la unitat de la forma externa, signe de cultura. En l'arquitectura moderna es destrueix clarament l'objectivació, del que és personal i nacional. Una unificació del caràcter constructiu, afavorida per les comunicacions mundials i la tècnica i portada més enllà de les limitacions naturals de pobles i individus, s'està obrint pas. L'arquitectura és sempre nacional; també és sempre individual. Però dels tres cercles concèntrics — individu, nació, humanitat —, conté el darrer i major que els altres dos.

Els adversaris de la nova arquitectura afirmen que constitueix un pecat contra la tradició. Obliquen que la màquina ha dut al món mitjans de producció totalment nous.

La idea de la tradició — derivant de la paraula llatina *tradere*, que significa «donar al següent» o «portar més lluny» — no és de cap manera hostil o contrària a la idea de «radical», paraula que significa allò que surt de l'arrel. És fàcilment possible que un home obri radicalment i tradicionalment alhora. La por al nou — pel sol fet d'ésser-ho — és un pecat contra la vida;

al mateix temps, acceptar el passat, sense cap crítica i sense sotmetre'l a una revisió, significa estancament. Si això fos tradició, encara viuríem en coves de terra. La tradició, per nosaltres, només posseeix valor i sentit quan fem servir amb viva intel·ligència les experiències dels nostres antecessors i quan afegim noves experiències a les ja conegudes. Això ho farà de manera òptima qui penetri el problema radicalment.

J. L. Sert i Le Corbusier

és a dir fins al fons, i no s'accontenti amb superficialitats. D'aquesta manera subratllem en el tradicional el que té valor general: el *standard*, que satisfà a molts, significat una cosa que posseeix màximes i òptimes qualitats. Només s'aconsegueix un contingut profund si s'exploten les possibilitats tècniques més energiques i més modernes. L'esmerç d'aquests mitjans comença a ésser fructífer, si s'apliquen a múltiples i àmplies empreses. El desenrotllament i l'execució d'un tipus de valor actual i que sigui durador, necessita una tasca profunda i radicalíssima. Si s'ha aclarit la funció d'una cosa i si s'ha perfeccionat com més s'ha pogut la seva execució, aquesta cosa arriba a ésser un *standard* de valor tradicional. El *standard* no és una invenció de la nostra època racionalista, sinó que significa sempre el punt més alt d'una cultura, l'elecció del millor, la purificació de l'essencial i la superació de l'individual.

WALTER GROPIUS

DISCOS

Cinema sonor

En el cinema sonor els assumptes o són de fulletó o d'òpereta. Entre ambdós gèneres hi ha un entremig, al qual pertanyen tota aquella munició de films sentimentals que proporcionen als autors de la música mantes escenes en les quals la forma de vals lent es fa insubstituïble. Tal és el cas de la pel·lícula *El fill pròdig*, de la qual dos fragments són cantats pel bariton Lawrence Tibbet. Heus ací un artista que, encara que desplaçat de l'escena, s'avé a aquest gènere més frívol, cantant amb força gust i sense fer ostentació excessiva de la seva esplèndida veu.

Les pel·lícules sonores que més han arrelat fins ara han estat les d'òpereta, que han permès d'incorporar al cinema molts artistes de revista i music-hall, animant així la pantalla. El mestre Stotz sembla ésser indispensable per aquestes obres d'ambient de vodevil amb la seva música alegre. No sols en les òperetes americanes sinó també les que presenta la Ufa i d'altres films europeus hi ha partitures d'aquest autor, moltes de les quals, però, no són més que arranjaments que recullen fragments d'altres autors vienesos. Del film *Les alegres noies de Viena* hi ha aquest, a més de diversos fragments en discos, i els millors són presentats per l'Orquestra Lewis Ruth, amb la qual les melodies es desenrotllen amb un ritme ben marcat. L'especial composició d'aquesta orquestra en la qual predominen els instruments de corda, lleva l'aspror que es fa sentir en el ritme gairebé violent de molts valsos vienesos quan són interpretats per les orquestres de jazz. Tots dos fragments són també cantats per dos artistes d'ací. El tenor V. Simon s'encarrega d'un dels fragments, i com que aquí no calen grans emissions de veu, l'artista se'n surt amb certa bona forma. Un altre és cantat per Mary Isaura i aquesta sí que es nota que cultiva un gènere al qual està habituada.

Música del mateix ambient és cantada per aquests mateixos artistes. *El secretari de Madame*, també de Stotz, té una marca que interpreten Mary Isaura i l'Orquestra Blue Stars Jazz, que és una bona treballa. És clar que es ressent una mica el record de la marca dels granaders d'aquella òpereta primera *La parada de l'amor*, fins ara no superada. Els contrastos entre la veu de l'artista i el cor ho fan recordar més, però això que anatem d'aquesta música es pot ben bé dir de la majoria d'òperetes de cinema sonor.

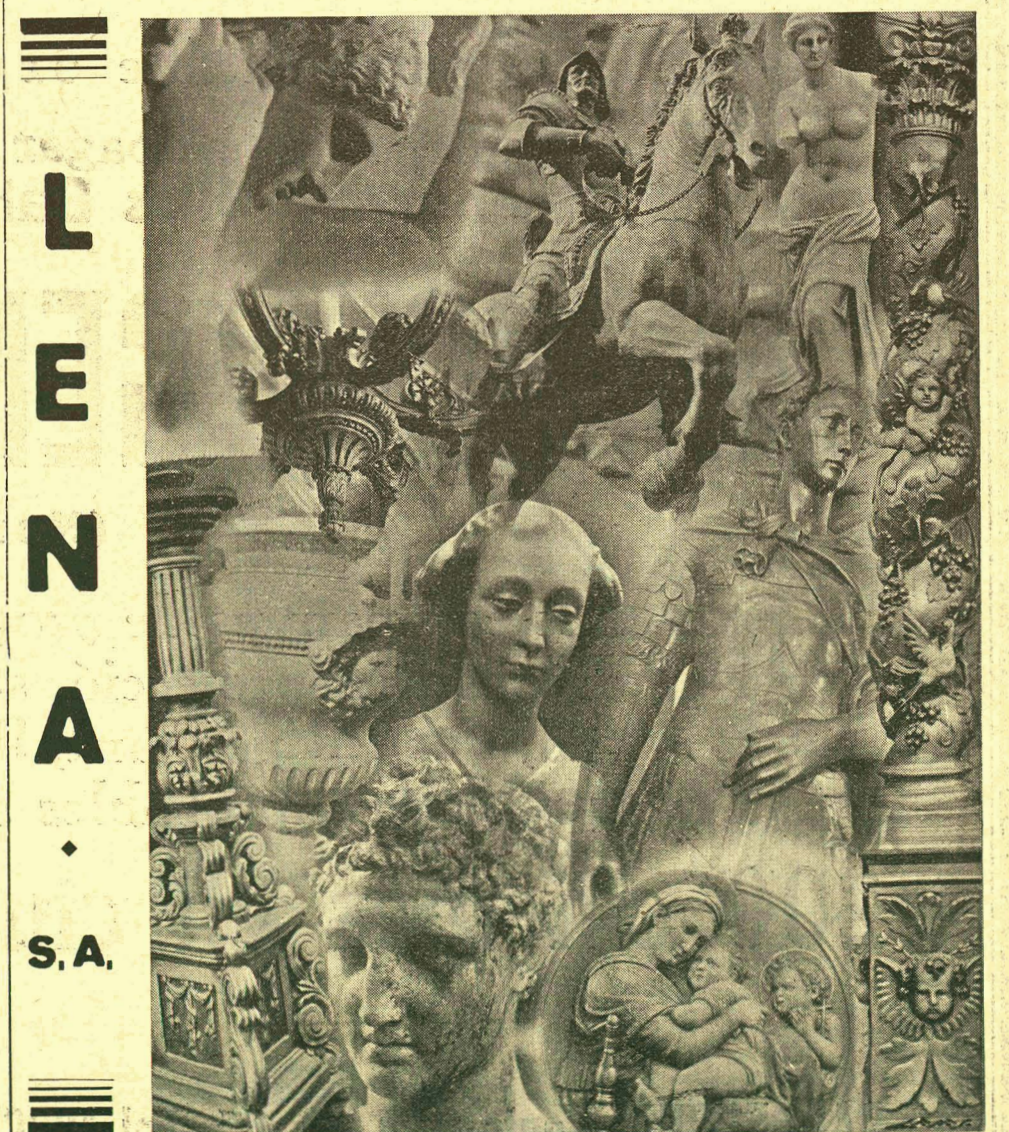
J. G.

El fill pròdig. — *La vida és un somni*. — Lawrence Tibbet. — Companyia del Gramòfon, DA 1206. — *Ni una cançó*. — Idem id.

Les alegres noies de Viena. — *La cançó del pare*. — Mary Isaura. — Orquestra Blue Stars Jazz. — Companyia del Gramòfon, AE 3903. — *Vull a una rossa*. — V. Simon. — Idem id. — *Vull a una rossa*. — Vals. — Orquestra Lewis Ruth. — Companyia del Gramòfon, AE 3902. — *La cançó del pare*. — Idem id.

El secretari de Madame. — *Adéu, mon oficial*. — Mary Isaura. — Companyia del Gramòfon, AE 3882. — *S'acabà la cançó*. — V. Simon. — Idem id.

El present artístic reflexa la personalitat del donador

S.A.

Passeig de Gràcia, 68 (xamfrà València)

ESCULTURES • LAMPARES

Pasta de Cera

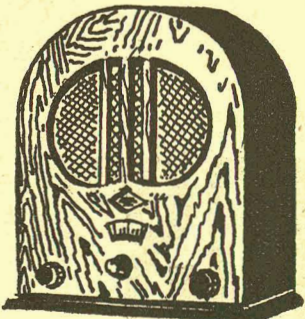
EL MILLOR FANG PER A ESCULTORS

Olivera, 25 - Telèf. 31816

RECEPTOR

Radio CLIMO

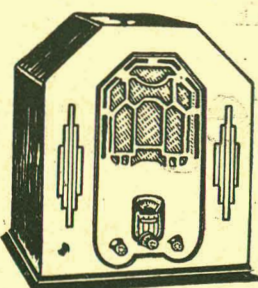
enxufable al corrent sense antena

Preu: 400 pessetes

RAMON CLIMENT

Consell de Cent, núm. 266
Telèfon 23058

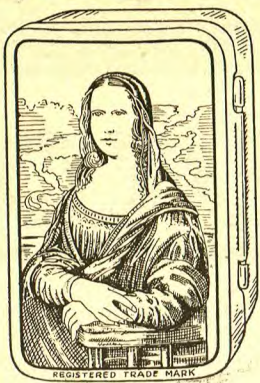
EN VENDA A LE/
MILLORI CAJE/ DEDI
CADA/AL ARTICLE

IDEAL

RECEPTOR RADIO AMERICA
DE 4, 5, 6, 7, 8, y 9 TUBOS

SUPER-HETERODIN, DINAMICS, TUBOS
PENTODE MULTI-MU

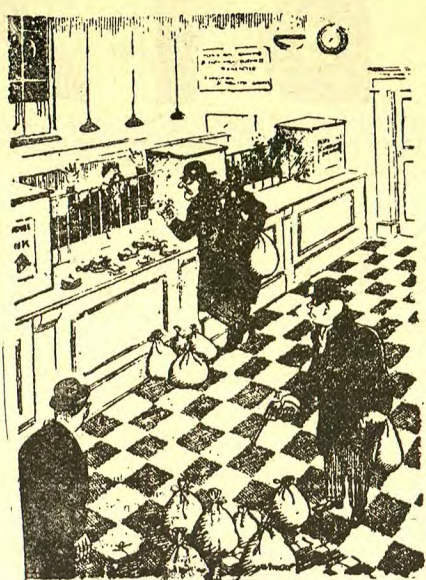
DISTRIBUIDOR PER A ESPANYA CASA PUJOL HO/PITAL 41 BARCELONA

AGULLES
GIOCONDA

Si voleu obtenir el màxim so del disc i el mínim desgast, useu sempre agulles GIOCONDA. Cada agulla porta el nom gravat. Capsa de 200 agulles 2'50 ptes.

Venda a l'engros:

A. GUARRO
RAMBLA CATALUNYA, 7

—I ara, deu-nos cèntims per agafar el tramvia.
(The Passing Show, Londres)

—Però si aquest raspall només té tres pèls?
—I per què en voleu més? Un per a les dents, un altre per a la roba i un altre per a les sabates.
(Le Rire, París)

—Què vas sentir ahir a l'Òpera?
—Moltes coses. Que els Smith no tenen un cèntim, que la senyora Brown s'ha tnyit el cabell, que els Ruggels es divorcien...
(The Passing Show, Londres)

La màquina d'escriure de qualitat

CASA ORBIS

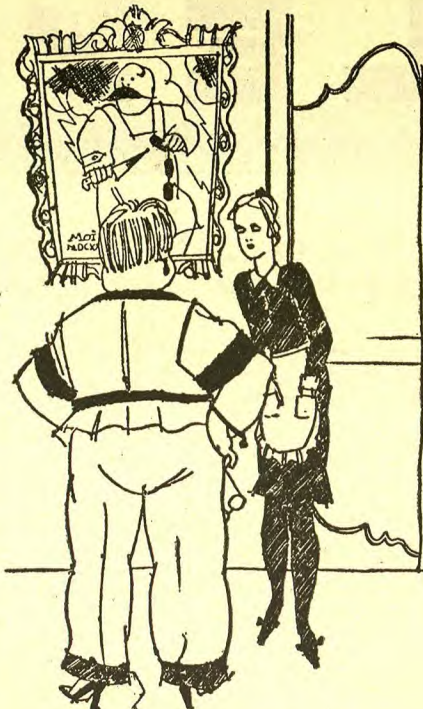
F. FERRER AYMAR
Clarís, 5 : Telèfon 19763
BARCELONA

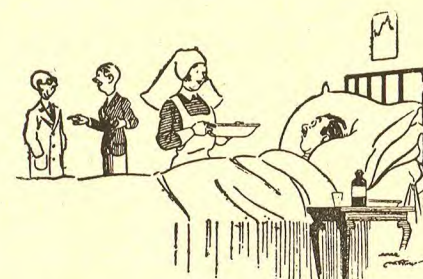
—Aquesta quitxalla no té entranyes!
—Que és el vostre gat?
—No, la cassola és meua.
(Le Journal Amusant, París)

—Si em venc tot això, potser podré comprar-me una llaua de sardines.
(Lustige Blätter, Berlín)

—La senyora és supersticiosa?
—No; per què?
—Quin pes m'he tret de sobre! Acabo de trencar el mirall del saló.
(Le Journal Amusant, París)

El malalt. — Sembla content el metge que m'ha operat.
La infermera. — Sí; es pensa que sereu el primer operat que no se li mor.
(The Passing Show, Londres)

Conservi la pell sana, neta, jove, fresca i gemada
Afaiti's depressa, amb higiene, simplement
Això ho aconseguirà
amb la

PASTA
Nix

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telèf.: "Carburos"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 75015

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

Suscriviu-vos a **MIRADOR**

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIO

El Sr.
que viu a
carrer n.º es subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de **3'50 ptes. trimestre.**
..... de de 193.....
Signatura

ANUNCIANTS...!

Una formidable organització completa en publicitat
El mitjà de propagar amb èxit els vostres articles per tota
Catalunya i Illes Balears, és el que us ofereix constantment

“AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS”

(Nom i marca registrats)

Les campanyes de propaganda que se'ns confien pel sistema de diapositiu-projecció, són ideades i visionades amb tota pulcritud, **essent** per tant, **llegides** mensualment per **milions d'espectadors**, probables consumidors dels gèneres que s'anuncien

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

BARCELONA: Fontanella, 10, 1.º - Tel. 16660

Avda. Menéndez Pelayo, 85, 1.º: MADRID